

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
MINISTRY OF DIGITAL ECONOMY AND SOCIETY

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ที่เกี่ยวข้องกับสินบน

สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

คำนำ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน เป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในทุกระดับขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาครัฐ การดำเนินการดังกล่าวจะช่วยให้สามารถระบุจุดอ่อนและช่องโหว่ที่อาจนำไปสู่การทุจริตได้อย่างชัดเจน เพื่อนำไปสู่การวางแผนและดำเนินมาตรการป้องกันที่เหมาะสม

สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของการประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับสินบน โดยมีวัตถุประสงค์หลักของการประเมินในครั้งนี้ คือ เพื่อวิเคราะห์และระบุความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการรับสินบนในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานต่างๆ ของหน่วยงานเพื่อประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการรับสินบน เพื่อนำมาจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง ตลอดจนเพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรการป้องกัน ควบคุมและแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับแต่ละความเสี่ยง โดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับในครั้ง นี้ ประกอบด้วย ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ๒) ด้านการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ ๓) ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง และ ๔) ด้านการบริหารงานบุคคล เพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรการป้องกันและควบคุมที่เหมาะสม ซึ่งการประเมินความเสี่ยงการทุจริตฯ ฉบับนี้ ได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ตั้งแต่การวิเคราะห์ความเสี่ยง การกำหนดมาตรการป้องกัน การติดตามและประเมินผล ไปจนถึงการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง

สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของหน่วยงาน และเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสังคมไทยที่โปร่งใสและปราศจากการทุจริต เพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติโดยรวม

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต
สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ ที่มา หลักการและเหตุผล	๑
๑. หลักการและเหตุผล	๑
๒. ความสอดคล้องของแผนต่างๆ เกี่ยวกับการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	๓
๓. วัตถุประสงค์	๑๑
๔. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	๑๒
๕. กรอบแนวคิด	๑๔
๖. กรอบแนวทางการประเมินเชิงคุณภาพระบบการจัดการความเสี่ยงการทุจริต	๑๙
๗. ประเภทของการทุจริต	๑๙
๘. นิยามศัพท์หรือความหมายที่เกี่ยวข้อง	๒๐
๙. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๒๒
๑๐. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๒๖
 ส่วนที่ ๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	 ๒๗
๑. สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	๒๗
๒. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	๓๑
๓. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	๓๑
➤ การคัดเลือกกระบวนการหรือโครงการ	๓๑
➤ การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	๓๒
➤ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๓๕
➤ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๓๖
➤ การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	๔๑
- ด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาต ของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	๔๑
- ด้านการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	๔๒
- ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง	๔๓
- ด้านการบริหารงานบุคคล	๔๕

ส่วนที่ ๑

ที่มา หลักการและเหตุผล

๑. หลักการและเหตุผล

ในยุคที่เศรษฐกิจและสังคมต้องการความโปร่งใสและเป็นธรรม “สินบน” เป็นหนึ่งในรูปแบบของการทุจริตที่แพร่หลายและส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคม ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน หรือประชาชนทั่วไป การให้และรับสินบนไม่ได้เป็นเพียงการกระทำที่ผิดกฎหมาย แต่ยังเป็นตัวการสำคัญที่ขัดขวางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการบริหารประเทศโดยรวม รวมถึงการทำลายหลักนิติธรรม ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม และลดทอนความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อรัฐบาลและสถาบันต่างๆ ด้วยเหตุนี้ การแก้ไขปัญหาสินบนจึงเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายต้องให้ความสนใจและดำเนินการอย่างจริงจัง จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เพราะหากปล่อยให้ปัญหานี้ดำเนินต่อไปโดยไม่มีมาตรการควบคุม ประเทศอาจต้องเผชิญกับปัญหาที่รุนแรงขึ้นและส่งผลกระทบในระยะยาว

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ได้ขับเคลื่อนให้หน่วยงานภาครัฐมีระบบ มาตรการหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต โดยมีศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ซึ่งเป็นกลไกภายใต้ศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันและลดโอกาสการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำพาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรใสสะอาด คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี (Good Governance) ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและน่าเชื่อถือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการควบคุมการทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption Control) ซึ่งหมายถึงการไม่กระทำและไม่สนับสนุนการทุจริตพร้อมทั้งร่วมมือกันควบคุมไม่ให้เกิดการทุจริตในองค์กร ซึ่งเป็นตัวชี้วัดหนึ่งในการวัดหลักธรรมาภิบาล (The Worldwide Governance Indicators: WGI) ของธนาคารโลก (World Bank) การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเรื่องที่ทุกองค์กรจำเป็นต้องทำเพราะหากองค์กรได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นให้องค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีโอกาสเกิดการทุจริตหรือหากมีโอกาสที่จะเกิดการทุจริต องค์กรก็จะสามารถบริหารจัดการยับยั้งความเสียหายที่จะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว เพราะมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่เหมาะสม และสมเหตุสมผลหรือหากเกิดความเสียหายก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต โดยได้จำแนกประเภทการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

ด้านที่ ๑ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต

ด้านที่ ๒ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ด้านที่ ๓ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐที่เข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) จัดทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วย ๔ ประเด็น ดังนี้

ด้านที่ ๑ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

ด้านที่ ๒ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ด้านที่ ๓ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง

ด้านที่ ๔ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล

โดยมุ่งเน้นการระบุดูอ่อนในกระบวนการทำงานที่อาจเอื้อต่อการทุจริตและสินบน การประเมินฯ ยังช่วยให้หน่วยงานสามารถกำหนดมาตรการควบคุมภายในที่เข้มงวดและมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันการให้และรับสินบนในทุกรูปแบบ ฉะนั้น การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างหน่วยงานภาครัฐที่มีความโปร่งใส เป็นธรรม และปราศจากการทุจริต เพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติโดยรวม

รวมถึงแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มุ่งเน้นให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ ค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยจะต้องอยู่ในอันดับ ๑ ใน ๒๐ หรือมีคะแนนประมาณ ๗๓ คะแนน ภายในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ โดยในแผนย่อยที่ ๑ การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบมุ่งเน้นการปรับระบบเพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ โดยการพัฒนาเครื่องมือเพื่อสร้างความโปร่งใส มุ่งมั่นการสร้างนวัตกรรมและมาตรการในการต่อต้านการทุจริตที่มีประสิทธิภาพและเท่าทันต่อพลวัตของการทุจริต รวมถึงการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการ ระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ในฐานะกลไกของฝ่ายบริหารในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในภาครัฐ ได้ขับเคลื่อนการดำเนินการภายใต้บริบทใหม่ที่เน้นเรื่องการป้องกัน ป้องปรามที่เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการสกัดกั้น ยับยั้งเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริตโดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยการพัฒนาเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาอย่างต่อเนื่อง

ฉะนั้น มาตรการป้องกันการทุจริต สามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตได้ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหาหรือระบุดูอ่อน (Weakness) ของระบบต่างๆ ภายในองค์กร ที่อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริต และเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำการทุจริตในอนาคต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล จึงเป็นเรื่องที่ทุกองค์กรจำเป็นต้องทำ เพราะหากองค์กรได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นให้องค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีโอกาสเกิดการทุจริต หรือหากมีโอกาสที่จะเกิดการทุจริต องค์กรก็จะสามารถบริหารจัดการ และหามาตรการการมาป้องกันได้ หรือหากเกิดความเสียหายก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่ได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๒. ความสอดคล้องของแผนต่างๆ เกี่ยวกับการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) เป็นแผนแม่บทระดับชาติที่กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะยาว โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างประเทศไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ซึ่งหนึ่งในประเด็นสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติฯ คือ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมุ่งเน้นการสร้างสังคมที่มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ชาติฯ กับการป้องกันการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน สามารถสรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยยุทธศาสตร์นี้มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้และมีประสิทธิภาพของภาครัฐ โดยส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการภาครัฐ และสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ต่อต้านการทุจริต ซึ่งจะช่วยป้องกันการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง การอนุมัติ อนุญาต และการบริหารงานบุคคล

ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างสังคมที่เป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ โดยยุทธศาสตร์นี้มุ่งเน้นการสร้างสังคมที่มีความเป็นธรรมและเสมอภาค โดยส่งเสริมการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับผลกระทบของการทุจริต ซึ่งจะช่วยลดโอกาสในการเกิดการทุจริตและสินบนและสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนต่อหน่วยงานภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยยุทธศาสตร์นี้มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบ โดยส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ซึ่งจะช่วยสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ต่อต้านการทุจริตและสินบนและส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต

๒.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๕ ได้เห็นชอบร่างแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) ฉบับปรับปรุง ซึ่งได้มีการปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ในการพัฒนาประเทศที่เป็นปัจจุบัน โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนระดับที่ ๒ ที่มีเป้าหมายเพื่อแปลงยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีไปสู่การปฏิบัติ โดยมีการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนาในแต่ละด้านอย่างชัดเจน ซึ่งแผนแม่บทฯ มีความสอดคล้องกับการป้องกันการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนในหลายด้าน ดังนี้

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ (๒๑) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยแผนแม่บทฯ นี้กำหนดเป้าหมายในการสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต โดยมุ่งเน้นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่โปร่งใส ตรวจสอบได้และมีประสิทธิภาพ รวมถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ ซึ่งจะช่วยป้องกันการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง การอนุมัติ อนุญาต และการบริหารงานบุคคล ประกอบด้วยเนื้อหาและสาระสำคัญ ดังนี้

เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ : ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๑) แผนย่อยการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

แนวทางการพัฒนา

๑. ปลุกและปลุกจิตสำนึกการเป็นพลเมืองที่ดี มีวัฒนธรรมสุจริต และการปลูกฝังและหล่อหลอมวัฒนธรรมในกลุ่มเด็กและเยาวชนทุกช่วงวัยทุกระดับ
๒. ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความใสสะอาด ปราศจากพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริต
๓. พัฒนาค่านิยมของนักการเมืองให้มีเจตนารมณ์ที่แน่วแน่ในการทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
๔. ปรับระบบเพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ
๕. ปรับระบบงานและโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อการลดการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

เป้าหมายของแผนย่อยการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประกอบด้วย

๑. ประชาชนมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต
๒. คดีทุจริตและประพฤติมิชอบลดลง

(๒) แผนย่อยการปราบปรามการทุจริต

แนวทางการพัฒนา

๑. เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการและกลไกการปราบปรามการทุจริต
๒. ปรับปรุงกระบวนการปราบปรามการทุจริตที่มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
๓. พัฒนาการจัดการองค์ความรู้ด้านการปราบปรามการทุจริต

เป้าหมายของแผนย่อยการปราบปรามการทุจริต

การดำเนินคดีทุจริตมีความรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ

๒.๓ แผนการปฏิรูปประเทศ

แผนการปฏิรูปประเทศเป็นการปฏิรูปประเทศที่ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ๓ ประการ ได้แก่ (๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ (๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ และ (๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบการปรับปรุงองค์ประกอบและแต่งตั้งเพิ่มเติมคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ รวม ๑๓ ด้าน โดยกำหนดประเด็นในการปรับปรุง ๖ ประเด็น ได้แก่

- ๑) การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับแผนให้ชัดเจน สามารถวัดผลการดำเนินการได้
- ๒) การปรับ ตัดกิจกรรมที่เข้าข่ายเป็นภารกิจปกติของหน่วยงานและคัดเลือกเฉพาะกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock)

๓) การทบทวนกฎหมายภายใต้แผนปฏิรูปประเทศ โดยคัดเลือกเฉพาะกฎหมายที่มีความสำคัญ รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของการเสนอกฎหมาย

๔) การทบทวนข้อเสนอให้จัดตั้งหน่วยงานของรัฐตามแผนการปฏิรูปประเทศ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๒

๕) พิจารณาความเห็นของหน่วยงานรับผิดชอบตามแผนการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๖ และ มาตรา ๒๗ ของพระราชบัญญัติฯ

๖) ปรับแก้โครงของแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านให้เป็นรูปแบบเดียวกัน

ซึ่งแผนการปฏิรูปประเทศ ที่มีความสอดคล้องเกี่ยวกับการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน คือ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในระดับวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย ในการแก้ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ ดังนี้

เป้าหมายรวม : ประเทศไทยมีระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) อยู่ใน ๒๐ อันดับแรกของโลกในปี ๒๕๗๔

วัตถุประสงค์รวม

๑) ให้มีการส่งเสริม สนับสนุนและให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการทุจริตประพฤติมิชอบ รวมทั้งให้มีกฎหมายในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตและชี้เบาะแส เมื่อพบเห็นการกระทำความผิดโดยมีมาตรการสนับสนุนและการคุ้มครองผู้ชี้เบาะแสด้วย

๒) ให้มีมาตรการควบคุม กำกับ ติดตาม การบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตของบุคลากร ใช้จ่ายเงินโดยสุจริต ภายใต้กรอบธรรมาภิบาล และการกำกับกิจการที่ได้อย่างแท้จริง

๓) ให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภาครัฐให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้ และ สนับสนุนแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนในการต่อต้านการทุจริตเพื่อขจัดปัญหาการทุจริตเกี่ยวข้องกับการติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ

๔) ยกกระดับการบังคับใช้มาตรการทางวินัย มาตรการทางปกครอง หรือมาตรการทางกฎหมาย ต่อเจ้าพนักงานของรัฐที่ถูกกล่าวหาว่าประพฤติมิชอบหรือกระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างเคร่งครัด

๕) ปรับปรุงประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอน (ไต่สวน ชี้มูล ฟ้องศาล พิพากษา) ทั้งแพ่งและอาญาให้รวดเร็ว รุนแรง เด็ดขาด เป็นธรรม เสมอภาค โดยเฉพาะ มีการจัดทำและบูรณาการฐานข้อมูลคดีทุจริต ตลอดจนเร่งรัดการติดตามนำทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำผิด ทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ตกเป็นของแผ่นดิน และในกรณีที่ยังไม่มีกฎหมายที่สอดคล้องกับ มาตรฐานสากลก็ให้เร่งบัญญัติเพิ่มเติม

โดยแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้กำหนดกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ จำนวน ๕ กิจกรรม ประกอบด้วย

๑) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต

๒) พัฒนาระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ

๓) พัฒนาระบบการยุติธรรมที่รวดเร็ว โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติในการดำเนินคดีทุจริตทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน

๔) พัฒนาระบบราชการไทยให้โปร่งใสไร้ผลประโยชน์

๕) พัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่

๒.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับแรกที่เริ่มต้นกระบวนการยกร่างกรอบแผนภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และจะมีผลในการใช้เป็นกรอบเพื่อกำหนดแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนปฏิบัติการในช่วง ๕ ปี ที่สองของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยการกำหนดทิศทางในการขับเคลื่อนและวางแผนการพัฒนาประเทศไปสู่การบรรลุเป้าหมายในมิติต่างๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอย่างเป็นรูปธรรม โดยการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) คำนึงถึงความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนนโยบายแห่งรัฐ รวมถึงสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและโลก จึงได้กำหนดจุดหมายการพัฒนา จำนวน ๑๓ ประการ ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ “เป็น” มุ่งหวังจะ “มี” หรือต้องการจะ “ขจัด” เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” และการบรรลุเป้าหมายหลักในช่วงระยะเวลา ๕ ปี ทั้งนี้ จุดหมายการพัฒนาที่กำหนดขึ้นเป็นประเด็นที่มีลักษณะเชิงบูรณาการ ซึ่งสามารถนำไปสู่การพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆ กัน ทำให้จุดหมายแต่ละประการสามารถสนับสนุนเป้าหมายหลักได้มากกว่าหนึ่งข้อ โดยจุดหมายทั้ง ๑๓ ประการ แบ่งออกได้เป็น ๔ มิติ

ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ที่มีความสอดคล้องเกี่ยวกับการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน คือ จุดหมายที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน โดยมีเป้าหมายการพัฒนา เป้าหมาย ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายของการพัฒนาระดับจุดหมาย ดังนี้

๑) พัฒนาการให้บริการภาครัฐที่ตอบโจทย์ สะดวก ประหยัด แก่ประชาชนและผู้ประกอบการ โดยการพัฒนาคุณภาพการให้บริการและเปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่นเข้ามามีส่วนร่วม

๒) ปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการและโครงสร้างของภาครัฐให้ยืดหยุ่น เชื่อมโยง เปิดกว้าง และมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

๓) ปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัลที่ใช้ข้อมูลในการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาประเทศ และสร้างระบบบริหารจัดการ

๔) การสร้างระบบบริหารจัดการภาครัฐที่ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนและพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะที่จำเป็นในการให้บริการภาครัฐดิจิทัลและปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ มาตรการภาครัฐให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

เป้าหมายที่ ๑ การบริการภาครัฐมีคุณภาพ เข้าถึงได้

กลยุทธ์ที่ ๒ การปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการและโครงสร้างของภาครัฐให้ยืดหยุ่น เชื่อมโยง เปิดกว้างและมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

กลยุทธ์ย่อยที่ ๒.๒ สร้างความโปร่งใสและธรรมาภิบาลภาครัฐ โดยเปิดเผยข้อมูลผ่านเทคโนโลยีต่างๆ ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐผ่านช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างกันที่หลากหลาย มีการบูรณาการการบริหารจัดการและนำไปประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาร่วมกัน เพื่อลดการทุจริตคอร์รัปชัน

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

ของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๒.๕ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕)

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕) จัดเป็นแผนระดับที่ ๒ ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้กำหนดยุทธศาสตร์หรือแผนด้านความมั่นคงเฉพาะเรื่องได้ หรือกำหนดแผนงานหรือโครงการที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อสนับสนุนและประสานการบูรณาการการดำเนินงานให้เกิดความเชื่อมโยงและสอดคล้องไปในทิศทาง ซึ่งประกอบด้วยนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ จำนวน ๑๖ นโยบาย

ซึ่งนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕) ที่มีความสอดคล้องเกี่ยวกับการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน คือ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่ ๙ เสริมสร้างความมั่นคงของชาติจากภัยการทุจริต แผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ รองรับนโยบายที่ ๑๑ การเสริมสร้างความมั่นคงของชาติจากภัยทุจริต ดังนี้

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

หน่วยงานภาครัฐมีระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต และประชาชนไม่เพิกเฉยต่อการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ

ตัวชี้วัด

๑. ค่าดัชนีชี้วัดการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย
๒. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการต่อต้านการทุจริต

กลยุทธ์

๑. นำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการภาครัฐให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม
๒. ผลักดันการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการทุจริตและให้บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด
๓. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินโครงการของภาครัฐ
๔. ผนึกกำลังความรู้แก่ทุกภาคส่วนถึงภัยทุจริต เพื่อสร้างค่านิยมต่อต้านและปฏิเสธการทุจริต

๒.๖ แผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

แผนปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน และภาคเอกชนในการแปลงแนวทางการพัฒนาของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๒๑) ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ผลักดันไปสู่การปฏิบัติและการบริหารการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งแผนปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) จัดเป็นแผนระดับที่ ๓ ที่ถ่ายทอดแผนระดับที่ ๑ และ ๒ มาสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

เป้าหมายภาพรวม : ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ตัวชี้วัดภาพรวม

- ๑) ดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย (อันดับ/คะแนน)
- ๒) หน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA) (เกณฑ์ ๘๕ คะแนนขึ้นไป)

เป้าหมายภายใต้แผนย่อยของแผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ประกอบด้วย ๒ แผนย่อย ๓ เป้าหมาย และ ๙ ตัวชี้วัด ดังนี้

๑) แผนย่อยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประกอบด้วย เป้าหมาย สำคัญ ๒ เป้าหมาย และตัวชี้วัด จำนวน ๗ ตัวชี้วัด ได้แก่

เป้าหมายที่ ๑ ประชาชนมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ ร้อยละของเด็กและเยาวชนไทยมีพฤติกรรมที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริต

ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ ร้อยละของประชาชนที่มีวัฒนธรรมค่านิยมสุจริต มีทัศนคติและพฤติกรรม ในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ตัวชี้วัดที่ ๑.๓ ร้อยละของหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA)

เป้าหมายที่ ๒ คดีทุจริตและประพฤติมิชอบลดลง

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑ จำนวนคดีทุจริตในภาพรวมลดลง

ตัวชี้วัดที่ ๒.๒ จำนวนคดีทุจริตรายหน่วยงานลดลง

ตัวชี้วัดที่ ๒.๒.๑ จำนวนข้อร้องเรียนเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ถูกชี้มูลเรื่องวินัย (ทุจริต) ลดลง

ตัวชี้วัดที่ ๒.๒.๒ จำนวนข้อร้องเรียนเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ถูกชี้มูลว่ากระทำการทุจริตลดลง

ตัวชี้วัดที่ ๒.๓ จำนวนคดีทุจริตที่เกี่ยวข้องกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองลดลง

๒) แผนย่อยการปราบปรามการทุจริต ประกอบด้วย เป้าหมายสำคัญ ๑ เป้าหมาย และตัวชี้วัด จำนวน ๒ ตัวชี้วัด ได้แก่

เป้าหมายที่ ๓ การดำเนินคดีทุจริตมีความรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ

ตัวชี้วัดที่ ๓.๑ กระบวนการดำเนินคดีทุจริตที่จำเป็นต้องขอขยายระยะเวลาเกินกว่ากรอบ เวลาปกติที่กฎหมายกำหนด

ตัวชี้วัดที่ ๓.๒ จำนวนคดีอาญาที่หน่วยงานไต่สวนคดีทุจริตถูกฟ้องกลับ

๒.๗ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

การทุจริตจากการรับสินบน หรือการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นรูปแบบหนึ่งของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม และผิดจริยธรรม ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเป็นสาเหตุสำคัญทำให้เกิดความเสียหายต่อการบริหารงานและภาพลักษณ์ขององค์กร ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๒๘ จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐ เพื่อมิให้ เกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์ทับซ้อนและเป็นกฎหมาย ที่ป้องปรามการกระทำความผิดในเรื่องของ “สินบน” และลักษณะที่เข้าข่ายการรับสินบนเป็นอย่างไรบ้าง สรุปได้ดังนี้

๑) **เงินแป๊ะเจี๊ยะ** หมายถึง กินเปล่า หรือเงินกินเปล่า เงินแป๊ะเจี๊ยะ มักใช้ในการให้สินบน ในวงการการศึกษา เช่น การให้เงินเพื่อฝากบุตรหลานเข้าโรงเรียนดังหรือได้เข้าเรียนในห้องเก่ง ห้องพิเศษ

๒) **เงินใต้โต๊ะ** หมายถึง เรียกเงินที่แอบให้กันโดยมิชอบ เพื่อจูงใจหรือตอบแทนเจ้าหน้าที่ ในการดำเนินการอนุมัติ อนุญาต หรือการเร่งรัดในการดำเนินงาน เช่น จ่ายเงินใต้โต๊ะเพื่อได้รับการอนุมัติ ก่อสร้างอาคาร จ่ายเงินใต้โต๊ะเพื่อรับการอนุมัติงานจ้าง

๓) **ส่วย** เดิม หมายถึง รายได้แผ่นดินประเภทหนึ่ง เรียกเก็บเป็นสิ่งของหรือเงินตราแทนการเข้าเดือนหรือการรับราชการ แต่ปัจจุบัน “ส่วย” เกิดจากการสมัครใจตกลงกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ ผิดกฎหมายกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อปล่อยให้ผู้ประกอบการธุรกิจผิดกฎหมายสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้หรือได้รับความคุ้มครองหรือได้รับการอำนวยความสะดวก เช่น การเปิดบ่อน การพนัน ผิดกฎหมาย การค้าประเวณี หรือการลักลอบนำแรงงานต่างด้าวเข้าประเทศ เป็นต้น และมีการกำหนดระยะอย่างแน่นอน เช่น เป็นรายสัปดาห์ หรือรายเดือน เป็นต้น

๔) **สินน้ำใจ** มีความหมายว่า “เงินหรือทรัพย์สินที่ให้เป็นการวางใจ” คำว่า “สินน้ำใจ” นิยมใช้สำหรับการให้สิ่งของเพื่อเป็นการตอบแทนที่บุคคลได้กระทำการให้ แต่ในบางกรณีการให้สินน้ำใจก็อาจเป็นสินบนได้ เช่น ปลัดอำเภอประจำตำบลรับผ้าไว้เป็นสินน้ำใจ ไม่จับกุมผู้กระทำความผิดฐานมีผ้าผืนบัญชีที่แจ้งปริมาณไว้

มีผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๑๓๗ เพราะเป็นการละเว้นหน้าที่ เพื่อให้คุณแก่ผู้กระทำความผิด แม้จำเลยจะมีได้มีหน้าที่ตรวจจำนวนผ้าที่แจ้งปริมาณก็ดี แต่จำเลยมีอำนาจและหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติปกครองท้องถิ่น

๕) **คำดำเนินการ** หมายถึง การเรียก “สินบน” ในกรณีที่เป็นการทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด นอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดแก่เจ้าพนักงานของรัฐ เพื่อให้เจ้าพนักงานของรัฐดำเนินการในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเป็นการเร่งรัดเจ้าพนักงานของรัฐดำเนินการในหน้าที่ ส่วนใหญ่มักปรากฏในกรณีเป็นการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานรัฐในการขออนุมัติ อนุญาต เพื่อเร่งรัดกระบวนการพิจารณาของเจ้าพนักงานของรัฐ หรือให้เจ้าพนักงานของรัฐใช้ดุลพินิจเป็นกรณีพิเศษ รวมถึงการขอรับการบริการหรือการอำนวยความสะดวกจากหน่วยงานของรัฐด้วย

๖) **ค่าอำนวยความสะดวก** หมายถึง ค่าใช้จ่ายจำนวนเล็กน้อยที่จ่ายแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างไรก็ตามไม่เป็นทางการและเป็นการให้เพียงเพื่อให้มั่นใจว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐจะดำเนินการตามกระบวนการ หรือให้ดำเนินการรวดเร็วขึ้น โดยกระบวนการนั้นไม่ต้องอาศัยดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ และเป็นการกระทำอันชอบด้วยหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น รวมทั้งเป็นสิทธิที่นิติบุคคลพึงจะได้ตามกฎหมายอยู่แล้ว เช่น การขอใบอนุญาต การขอหนังสือรับรอง การได้รับการบริการสาธารณะ เป็นต้น

๗) **ค่าน้ำร้อนน้ำชา** เป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่เรียกเงินจากประชาชนเกินค่าธรรมเนียมเล็กน้อยๆ หรือเป็นค่าตอบแทนจากการทำหน้าที่ เช่น คดี “...โจทก์เป็นลูกจ้างจำเลย ตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายวิศวกรรมซ่อมบำรุงและฝ่ายวิศวกรรมระบบทำความเย็น โจทก์เรียกร้องค่าน้ำร้อนน้ำชาเป็นการตอบแทนจากนายอาลี ผู้ประมูลงานก่อสร้างอาคารห้องเย็นของจำเลย แต่นายอาลีไม่จ่ายเงินให้โจทก์ ถือว่าโจทก์ประพฤติตนไม่ซื่อตรงเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ จำเลยเลิกจ้างโจทก์โดยมีเหตุอันสมควร ไม่เป็นการเลิกจ้างที่ไม่เป็นธรรม”

๘) **ค่าหัวคิว หรือ กินหัวคิว** หมายถึง การเรียกร้องเอาเงินหรือผลประโยชน์จากผู้ดำเนินกิจกรรมที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้มีอิทธิพลหรือผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลในเรื่องนั้น เพื่อแลกกับความสะดวกหรือสิทธิในการดำเนินกิจกรรมก่อนผู้อื่น เช่น คนที่กู้เงินจากกองทุนถูกหักค่าหัวคิวไปคนละ ๑๕ เปอร์เซ็นต์

๙) **เงินทอน** มีความหมายว่า เงินส่วนที่เกินราคาสินค้าของที่จ่ายคืนให้แก่ผู้จ่ายเงิน ซึ่งมักจะใช้ในการซื้อขายสินค้า แต่ “เงินทอน” ในด้านของสินบนจะเป็นกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐเรียกเงินส่วนต่างจากการที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นได้ดำเนินการในการจัดสรรงบประมาณหรือสิทธิประโยชน์จากรัฐให้กับบุคคลใดหรือหน่วยงานใด เมื่อบุคคลใดหรือหน่วยงานใดได้รับงบประมาณจากรัฐไม่ว่าจะเป็นเงินอุดหนุนหรือเงินสนับสนุนก็ต้องแบ่งส่วนที่ได้รับให้แก่เจ้าพนักงานของรัฐที่อนุมัติ อนุญาตหรือดำเนินการให้ซึ่งถือเป็นเงินทอน หรืออีกกรณีหนึ่ง คือ กรณีที่หน่วยงานของรัฐทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง และเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ขอรับเอาส่วนแบ่งจากคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง กรณีเช่นนี้ก็จะใช้เรียกเป็น “เงินทอน” หรือที่ปรากฏตามสื่อ เช่น กรณีเงินทอนวัด

๑๐) **กินตามน้ำ** มีความหมายว่า การรับของสมนาคุณที่เขาเอามาให้โดยไม่ได้เรียกร้อง (มักใช้แก่เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ) “กินตามน้ำ” ในด้านของสินบน เปรียบเปรยการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจ ให้คุณและโทษกับบุคคลอื่นเป็นการกระทำในลักษณะฉ้อราษฎร์บังหลวงหรือคอร์รัปชัน หรือที่เรียกว่า “กินสินบาท คาคดสินบน” เช่น เขาได้ทำตามอย่างของผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็น “เจ้านาย” หรือทำตามอย่างของคณะบุคคล ส่วนใหญ่ที่ร่วมงานกัน ก็เรียกว่า “กินตามน้ำ” ทั้งนี้ เชื่อว่าจะได้รับการปกป้องคุ้มครองจาก “เจ้านาย” หรือเพื่อนร่วมงานที่กระทำการฉ้อราษฎร์บังหลวงด้วยกัน ในทางตรงข้ามถ้าเขาปฏิเสธไม่ร่วมมือด้วยเขาก็อาจได้รับผลร้ายติดตามมาได้

๑๑) **ค่ารับรองและของขวัญ** เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมของนิติบุคคลเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีหรือในบางโอกาสถือเป็นการแสดงออกของมารยาททางสังคม ซึ่งค่ารับรองอาจรวมถึงค่าที่พัก ค่าโดยสารสำหรับการเยี่ยมชมสถานที่ประกอบการ การศึกษา ดูงานหรือค่าอาหารและเครื่องดื่ม ส่วนของขวัญอาจมีหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นเงิน สินค้า บริการ บัตรกำนัล เป็นต้น อย่างไรก็ตามค่าใช้จ่ายเหล่านี้ อาจถือเป็นสินบนหากเป็นการให้เพื่อจูงใจเจ้าหน้าที่ของรัฐให้กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ และบ่อยครั้งมักถูกปกปิดในทางบัญชี โดยการบันทึกรายการที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง เช่น บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการจัดการอบรม ค่าที่ปรึกษา หรือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการส่งเสริมด้านการตลาด เป็นต้น

ข้อมูลดังกล่าว จะเป็นลักษณะการกระทำที่เข้าข่ายการรับสินบน หากเจ้าหน้าที่กระทำ จะมีความผิดกฎหมายแล้วมีโทษทางอาญา มาตรา ๑๔๙ ก็ย่อมเป็นการกระทำอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ถือเป็นความผิดฐานเจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้รับตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๒๘ ด้วย

สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนายุทธศาสตร์และ
แปลงนโยบายของกระทรวงเป็นแผนปฏิบัติงาน จัดสรรทรัพยากรและบริหารราชการทั่วไปของกระทรวง เพื่อให้
บรรลุผลเป้าหมายและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของกระทรวง โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์
เพื่อให้เหมาะสมกับภารกิจ และเป้าหมายการดำเนินงาน มีวิสัยทัศน์ คือ “เป็นเลิศด้านการบริหารจัดการ
เพื่อผลักดันทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล” และมีค่านิยม “มุ่งสัมฤทธิ์
คิดพัฒนา ประชากรร่วมใจ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ใจอาสา นำพาคุณธรรม” ตลอดจนมีวัฒนธรรมองค์กร คือ “องค์กร
SMART คน ACTIVE” ซึ่งสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้มีนโยบายในการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ จึงได้ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ
สังคม เรื่อง นโยบายไม่รับของขวัญ ของกำนัล หรือประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ นอกจากนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเล็งเห็น
ความสำคัญของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน โดยได้มีการวิเคราะห์
ความเสี่ยงการทุจริต โดยกำหนดเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานที่อาจนำไปสู่การทุจริตในประเด็น
ที่เกี่ยวข้องกับสินบนที่อาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อนักงานปลัดกระทรวงฯ จึงมีความจำเป็นที่จะต้อง
เฝ้าระวัง กำหนดมาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง การถ่ายทอดสู่การปฏิบัติในระดับหน่วยงาน และ
การกำกับ ติดตาม เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการเพื่อป้องกันความเสี่ยงการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต
โดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริตถือเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนเพื่อลดปัญหาการทุจริตในภาครัฐ
ได้เป็นอย่างดี โดยที่มุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงานด้านบุคคล การใช้อำนาจหน้าที่
ตามกฎหมาย การให้บริการ การจัดซื้อจัดจ้าง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ
เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตในหน่วยงานประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนได้ สำนักงานปลัดกระทรวง
ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจึงได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนขึ้น
เพื่อให้หน่วยงานมีมาตรการ ระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่ก่อให้เกิด
การทุจริตได้ ซึ่งเป็นมาตรการการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ

๓. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อลดโอกาสในการเกิดการทุจริตและการให้ - รับสินบนจากการปฏิบัติหน้าที่หรือการ
ดำเนินงานของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- ๒) เพื่อให้สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมมีมาตรการ ระบบหรือแนวทาง
ในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจจะก่อให้เกิดการทุจริตหรือประพฤติมิชอบได้ซึ่งเป็น
มาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ
- ๓) เพื่อลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการทุจริต เช่น ความเสียหายทางการเงิน เสียชื่อเสียง และ
ความเสียหายต่อภาพลักษณ์องค์กร
- ๔) เพื่อสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ
สังคมและสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๔. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตไม่ได้อาศัยเพียงแค่การสังเกตการณ์หรือประสบการณ์เท่านั้น แต่ยังมี การนำทฤษฎีต่างๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อให้การประเมินมีความเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความเสี่ยงการทุจริตมีดังนี้

๑) **ทฤษฎีของ Donald R. Cressey** Donald R. Cressey ทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle Theory) ได้รับการพัฒนาโดย โด널ด์ อาร์. เครสซี่ (Donald R. Cressey) นักอาชญาวิทยาชาวอเมริกัน ในช่วงทศวรรษ ๑๙๕๐ โดยมีที่มาจากการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดฐานยักยอกทรัพย์สิน โดยเครสซี่ได้ทำการสัมภาษณ์ผู้กระทำความผิดฐานยักยอกทรัพย์สินจำนวนมาก เพื่อทำความเข้าใจถึงแรงจูงใจ และปัจจัยที่ทำให้บุคคลเหล่านี้ตัดสินใจกระทำการทุจริต จากการศึกษาดังกล่าว เครสซี่ได้สรุปว่าการทุจริต เกิดขึ้นเมื่อมีองค์ประกอบ ๓ ประการพร้อมกัน ดังนี้

๑.๑) ความกดดัน (Pressure) หรือแรงจูงใจ (Incentive) เป็นสิ่งเร้า สิ่งกระตุ้น ที่ผลักดันให้เกิด การทุจริต โดยทั่วไปจะเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ไม่สามารถหาทางออกได้

๑.๒) โอกาส (Opportunity) เป็นเหตุการณ์ สถานการณ์ หรือช่องว่างในกระบวนการทำงาน ต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการกระทำการทุจริต เช่น การแบ่งแยกหน้าที่ไม่ชัดเจน หนึ่งคนทำงานหลายหน้าที่ส่งผลให้ ไม่มีการตรวจสอบการทำงาน ถือเป็นช่องทางที่เอื้อให้แก่คนที่มองเห็นช่องว่างนี้ในการฉวยโอกาสกระทำการทุจริต

๑.๓) การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization) เป็นการหาเหตุผลการทุจริตให้แก่ตนเองว่า สิ่งที่ทำนั้นไม่ใช่เรื่องที่ผิด สามารถทำการทุจริตได้เนื่องจากมีตัวอย่างการทุจริตในองค์กรให้เห็นเป็นตัวอย่าง (Mohotige, G. et al., ๒๐๑๘)

๒) ทฤษฎีของ Robert Klitgaard Prof Robert Klitgaard เป็นศาสตราจารย์ทางด้านเศรษฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัย Claremont Graduate University ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เสนอกรอบแนวคิดเกี่ยวกับ ปัญหาการทุจริตในรูปแบบของสมการ เรียกว่า “สมการคอร์รัปชัน” ซึ่งสามารถแปลเป็นสมการได้ ดังนี้

การทุจริต = การผูกขาด + ดุลพินิจ – กลไกความรับผิดชอบ

Corruption = Monopoly + Discretion - Accountability

จากสมการดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าปัญหาทุจริตคอร์รัปชันจะเพิ่มขึ้น หากระบบเศรษฐกิจ มีการผูกขาดกับการใช้ดุลพินิจสูงเกินไป ในทางตรงกันข้ามหากกลไกความรับผิดชอบมากขึ้นโอกาสที่คอร์รัปชัน จะลดลง ก็จะมีมากขึ้น ด้วยเหตุนี้กลไกความรับผิดชอบ (Accountability) จึงมีความสำคัญมากในการป้องกันการ ทุจริต เพราะเป็นสิ่งที่จะช่วยบรรเทาผลของการผูกขาด (Monopoly) และอำนาจในการตัดสินใจ (Discretion) ไม่ให้มีมากเกินไปทำให้เกิดการทุจริต (Budiati, ๒๐๒๐) ดังนั้น สมการคอร์รัปชันจึงเป็นอีกหนึ่ง แนวทางในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน โดยการลดอำนาจผูกขาด ลดการใช้ดุลพินิจ แต่ส่งเสริมให้เกิด การเพิ่มความรับผิดชอบและความโปร่งใส การสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงานภาครัฐ มีความสัมพันธ์กับ แนวทางการแก้ไขปัญหา การทุจริตด้วยปัจจัยที่เป็นสาเหตุการทุจริตทั้ง ๓ ด้าน ซึ่งสมการการทุจริตดังกล่าว แสดงถึงสาเหตุการทุจริตที่เกิด จากอำนาจผูกขาด (Monopoly) ที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจ (Incentive) ซึ่งเป็น ปัจจัยสภาพแวดล้อมจากการ ได้อำนาจอิทธิพลหรือตำแหน่งหน้าที่ราชการในการดำเนินงาน ประกอบกับ องค์ประกอบด้านดุลพินิจ (Discretion) ที่สัมพันธ์กับตัวผู้กระทำการทุจริตด้านทัศนคติและเหตุผล (Attitude/ Rationalization) จากความโลภและขาดคุณธรรมจริยธรรม และองค์ประกอบด้านการขาดความรับผิดชอบ (Accountability) ที่เป็นปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกอันเกิดจากความอ่อนแอของระบบการบริหารที่ขาด ระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ และการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ซึ่งสัมพันธ์กับสาเหตุด้านโอกาส (Opportunity) ในการกระทำการทุจริต (ชินกมล มีศิลป์, ๒๕๖๐)

๓) ทฤษฎีการควบคุมภายใน (Internal Control Theory) The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission หรือ COSO ได้พัฒนาแนวคิดของทฤษฎีนี้ซึ่งเน้นความสำคัญ ของการมีระบบควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและตรวจจับการทุจริต ซึ่งทฤษฎีนี้จะช่วยให้ หน่วยงานสามารถพัฒนาระบบควบคุมภายในที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ดังนี้

๑. สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)
๒. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
๓. กิจกรรมควบคุม (Control Activities)
๔. ข้อมูลและการสื่อสาร (Information and Communication)
๕. การติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

๕. กรอบแนวคิด

คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จึงเป็นเครื่องมือหลักที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ใช้เพื่อขับเคลื่อนให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อป้องกัน สกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริต เพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต Corruption Perceptions Index: CPI) โดยได้จำแนกประเภทการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

ด้านที่ ๑ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต

ด้านที่ ๒ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ด้านที่ ๓ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐที่เข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) จัดทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วย ๔ ประเด็น ดังนี้

ด้านที่ ๑ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

ด้านที่ ๒ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ด้านที่ ๓ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

ด้านที่ ๔ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล

ฉะนั้น มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตได้ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหา หรือระบุจุดอ่อน (Weakness) ของระบบต่างๆ ภายในองค์กร ที่อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริต และเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำการทุจริตในอนาคต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล จึงเป็นเรื่องที่ทุกองค์กรจำเป็นต้องทำ เพราะหากองค์กรได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นให้องค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีโอกาสเกิดการทุจริต หรือหากมีโอกาสที่จะเกิดการทุจริต องค์กรก็จะสามารถบริหารจัดการและหามาตรการมาป้องกันได้ หรือหากเกิดความเสียหายก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่ได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยมีกรอบแนวความคิด ดังนี้

๑) กรอบตามหลักมาตรฐาน Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission (COSO) ISO ๓๗๐๐๑ : ๒๐๑๖ ประกอบด้วย

(๑) COSO ๒๐๑๓ กรอบหลักการควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) ตามมาตรฐานCOSO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออกประกาศใช้เมื่อปี ๑๙๙๒ โดยที่ผ่านมามีการออกแนวทางด้านการควบคุมภายในเพิ่มเติมอีก ๓ ครั้ง คือ ครั้งแรกเมื่อปี ๒๐๐๖ เป็นแนวทางด้านการทำรายงานทางการเงิน Internal Control over Financial Report Guidance for Small Public Companies ครั้งที่ ๒ เมื่อปี ๒๐๐๙ เป็นแนวทางด้านการกำกับ ติดตาม Guidance on Monitoring of Internal Control ครั้งที่ ๓ ในปี ๒๐๑๓ เป็นแนวทางเพิ่มเติมด้านการควบคุมภายใน Internal Control – Integrated Framework :

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

ของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

Framework and Appendices การปรับปรุงในปี ๒๐๑๓ นี้ยังคงยึดกรอบแนวคิดเดิมของปี ๑๙๙๒ ที่กำหนดให้มีการควบคุมภายใน แต่เพิ่มเติมในส่วนอื่นๆ ให้ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเพิ่มเติมเรื่องการสอดส่องในภาพรวมของการกำกับดูแลกิจการ ดังนั้น การควบคุมภายในจึงถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะตอบสนองต่อความคาดหวังของกิจการในการป้องกันเฝ้าระวังและตรวจสอบการทุจริตภายในกิจการ COSO ได้ผลักดันให้กิจการต่าง ๆ ทำการขับเคลื่อน The Three Lines of Defense และถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของ Internal Control Framework

(๒) มาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

Source : COSO การควบคุมภายใน 2013

องค์ประกอบที่ ๑ : สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

หลักการที่ ๑ - องค์การยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม

หลักการที่ ๒ - คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล

หลักการที่ ๓ - คณะกรรมการและฝ่ายบริหารมีอำนาจการสั่งการชัดเจน

หลักการที่ ๔ - องค์การ จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน

หลักการที่ ๕ - องค์การผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ : การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

หลักการที่ ๖ - กำหนดเป้าหมายชัดเจน

หลักการที่ ๗ - ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม

หลักการที่ ๘ - พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต

หลักการที่ ๙ - ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ : กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

หลักการที่ ๑๐ - ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

หลักการที่ ๑๑ - พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม

หลักการที่ ๑๒ - ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ : สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

หลักการที่ ๑๓ - องค์การมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

หลักการที่ ๑๔ - มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไปได้

หลักการที่ ๑๕ – มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอกในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ : กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

หลักการที่ ๑๖ – ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

หลักการที่ ๑๗ – ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลาและเหมาะสม

๒) กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่ามีประวัติดูแลแล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก

Detective : เฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต้องสงสัยตั้งแต่แรก ตั้งข้อสงสัยบางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร

Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่น่าไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วนพฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่ามีเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริตจะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก

Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคยในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

๓) COSO ๒๐๑๗ (COSO ERM ๒๐๑๗)

COSO ๒๐๑๗ Enterprise Risk Management integrating with Strategy and Performance มุ่งชี้ให้เห็นถึงการเชื่อมโยงการทำงานของกลไกการบริหารความเสี่ยงองค์กรเข้ากับกลยุทธ์และการดำเนินงานขององค์กร ความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นหัวใจสำคัญเพื่อเป็นกลไกในการผลักดันให้องค์กรบริหารความเสี่ยงการทุจริตที่มีประสิทธิภาพและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Enhancement) ให้กับองค์กร

๔.๑) องค์ประกอบของกระบวนการบริหารความเสี่ยงองค์กร มี ๕ องค์ประกอบ ดังนี้

๑) Governance and Culture (การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร) ประกอบด้วย บทบาทของคณะกรรมการ โครงสร้างการดำเนินงานตามเป้าหมายกลยุทธ์ การกำหนดวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ การยึดมั่นต่อค่านิยมองค์กร และการสร้างความเข้มแข็งด้านทุนมนุษย์

๒) Strategy & Objective Setting (กลยุทธ์และวัตถุประสงค์องค์กร) ประกอบด้วย การวิเคราะห์บริบทของธุรกิจ การกำหนดระดับความสามารถในการรับความเสี่ยงการประเมินทางเลือกของกลยุทธ์จัดการความเสี่ยงองค์กรและการวางแผนประสิทธิผลทางธุรกิจภายใต้ความเสี่ยง

๓) Performance (เป้าหมายผลการดำเนินงาน) ประกอบด้วย การระบุความเสี่ยง การประเมินระดับความรุนแรง การจัดลำดับความเสี่ยง การตอบสนองความเสี่ยง และการพิจารณาภาพรวมของความเสี่ยงองค์กรทั้งหมด

๔) Review & Revision (การทบทวนและปรับปรุง) ประกอบด้วย การประเมินความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการบริหารความเสี่ยง การทบทวนความสามารถในการจัดการและระดับความเสี่ยง และการปรับปรุงพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงองค์กร

๕) Information, Communication & Reporting (สารสนเทศ การสื่อสารและการรายงาน) ประกอบด้วย การใช้สารสนเทศสนับสนุนการบริหารความเสี่ยง การใช้ช่องทางการสื่อสารต่างๆ สนับสนุนการบริหารความเสี่ยง และการรายงานความสำเร็จการดำเนินการ รวมทั้งวัฒนธรรมความเสี่ยงที่เกิดขึ้น

สิ่งที่ COSO พยายามมุ่งเน้นนำเสนอในการปรับปรุงนี้ คือการแสดงให้เห็นว่าการบริหารความเสี่ยงองค์กรนั้นเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการสร้างคุณค่าผ่านกลยุทธ์และตัวแบบธุรกิจขององค์กรอย่างแท้จริง “Good risk management and internal control are necessary for long term success of all organizations.” – COSO (บทความจาก TRIS Academy Club Issue ๔ January ๒๐๑๘, "Organizational Excellence" โดย ดร.สุรเดช จงวรรณศิริ ผู้อำนวยการสถาบันวิทยาการจัดการ ทริส คอร์ปอเรชั่น)

๔.๒) การบริหารความเสี่ยงขององค์กร หรือ ERM นั้นเป็นแนวคิดในการบริหารความเสี่ยงแบบใหม่ ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดแบบเดิมหลายประการที่สำคัญมี ดังนี้

แบบเดิม	แบบใหม่
ทำแยกเป็นส่วนๆ หรือฝ่ายๆ	ทำแบบบูรณาการทั่วทั้งองค์กร
บริหารแบบตั้งรับ (รอให้เกิดปัญหาแล้วค่อยแก้ไข)	บริหารแบบเชิงรุก (ป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น)
ทำเป็นครั้งคราวหรือเฉพาะกิจ	ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
มุ่งเน้นด้านลบเพื่อลดความเสียหาย	มุ่งเน้นด้านบวกด้วยโดยแสวงหาโอกาสที่จะเป็นประโยชน์แก่องค์กรควบคู่กับด้านลบ

๔.๓) ISO ๓๗๐๐๑:๒๐๑๖ Anti-bribery Management Systems : ABMS

ISO ๓๗๐๐๑ มาตรฐานระบบการจัดการต่อต้านการติดสินบน (anti-bribery management systems) ซึ่งองค์กรระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐาน (ISO International Standardized Organization) ประกาศเมื่อ ปี ๒๕๕๘ ครอบคลุมตั้งแต่การจัดตั้งระบบ กระบวนการดำเนินการ การบำรุงรักษา และการปรับปรุงพัฒนาระบบการจัดการการติดสินบนต้องมีการดำเนินการด้วยมาตรการอย่างเป็นระบบที่สมเหตุสมผลเหมาะสม เพียงพอเพื่อป้องกันการติดสินบนที่ครอบคลุมโครงสร้าง STRUCTURE OF ISO ๓๗๐๐๑ STANDARD ประกอบด้วย

๑. Scope ขอบเขต
๒. Normative references การอ้างอิงตามกฎเกณฑ์
๓. Term and Definitions ข้อกำหนดและคำจำกัดความ
๔. Context of the organization บริบทขององค์กร
๕. Leadership ความเป็นผู้นำ
๖. Planning การวางแผน
๗. Support การสนับสนุน
๘. Operation การทำงาน
๙. Performance Evaluation การประเมินผลการปฏิบัติงาน
๑๐. Improvement การปรับปรุง

ในส่วนโครงสร้างของ ISO ๓๗๐๐๑ ข้อ ๔ ได้กำหนดให้มีหลักการประเมินความเสี่ยงการติดสินบน (Bribery Risk Assessment)

ISO ๓๗๐๐๑ พัฒนาขึ้นโดยองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานสากล (International Organization for Standardization, ISO) มาตรฐาน ISO ๓๗๐๐๑ เป็นระบบการจัดการต่อต้านการให้และรับสินบนที่ถูกออกแบบมาเพื่อยกระดับให้องค์กรสามารถสร้างระบบการจัดการและปรับปรุงแผนการปฏิบัติตาม การต่อต้านการให้และรับสินบนได้ ตลอดจนกำหนดมาตรการต่างๆ ที่องค์กรต้องดำเนินการ ซึ่งระบบดังกล่าวเป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีในการต่อต้านการติดสินบนที่เป็นที่ยอมรับทั่วโลก โดยนำระบบการจัดการต่อต้านการให้และรับสินบน ISO ๓๗๐๐๑ : ๒๐๑๖ มาประยุกต์ใช้ ๗ ด้านดังนี้

- ๑) ด้านบริบทองค์กร
- ๒) ด้านความเป็นผู้นำการป้องกันการติดสินบน
- ๓) ด้านการวางแผนการป้องกันการติดสินบน
- ๔) ด้านการสนับสนุนทรัพยากรการป้องกันการติดสินบน
- ๕) ด้านการดำเนินงานการป้องกันการติดสินบน
- ๖) ด้านการประเมินสมรรถนะการป้องกันการติดสินบน
- ๗) ด้านการปรับปรุงและประเมินการปฏิบัติตามคู่มือการป้องกันการติดสินบน

(สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, ๒๕๖๓)

๖. กรอบแนวทางการประเมินเชิงคุณภาพระบบการจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การจัดทำเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเชิงคุณภาพระบบการจัดการความเสี่ยงการทุจริตได้นำแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการทุจริตมาเป็นกรอบในการจัดทำหลักเกณฑ์ โดยมีรายละเอียดที่สำคัญ คือ หลักการที่สำคัญ (Key Principle) ของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย ๕ หลักการ ดังนี้

หลักการที่ ๑ เน้นความเสี่ยงการทุจริตหลัก : การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะประเมินเฉพาะความเสี่ยงการทุจริตที่เป็นภารกิจหลักของหน่วยงาน

หลักการที่ ๒ การคาดการณ์ในอนาคต : การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นการคาดการณ์ในอนาคต ไม่ใช่เป็นการประเมินสิ่งที่ปัญหาในปัจจุบัน

หลักการที่ ๓ ใช้ดุลยพินิจอย่างสมเหตุสมผล : การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นการใช้ดุลยพินิจของผู้ประเมิน ดังนั้น ในการใช้ดุลยพินิจควรมีหลักการ มีเหตุผล น่าเชื่อถือ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจที่ถูกต้อง และเหมาะสม

หลักการที่ ๔ เข้าใจปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงการทุจริต : ผู้ประเมินต้องมีความเข้าใจกระบวนการ/โครงการ/งานที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (End To End Process) ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และมีความรู้เรื่องความเสี่ยงการทุจริต รวมถึงโอกาสการเกิดความเสี่ยงและความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นได้ หากไม่มีมาตรการจัดการความเสี่ยง

หลักการที่ ๕ เป็นกระบวนการที่ต้องอย่างต่อเนื่อง : การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

๗. ประเภทของการทุจริต

ประเภทของการทุจริต Myint.(๒๐๐๐) ได้ให้ความหมายการทุจริตว่า หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน ทั้งที่กระทำโดยตัวผู้ทุจริตเองโดยลำพังไม่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น เช่น การยกยอกการใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว การเลือกที่รักมักที่ชัง เป็นต้น และที่เกี่ยวกับสองฝ่ายซึ่งมีผู้ให้และผู้รับ เช่น การเร่งความเร็วในการออกใบอนุญาตและการอนุญาตให้ดำเนินกิจการที่กฎหมายอย่างสมบูรณ์ ซึ่งเรียกว่าเงินจาระบี (Grease Money) ที่สามารถเปลี่ยนวงล้อของระบบราชการให้ราบรื่นและรวดเร็วขึ้น โดยจากความหมายของการทุจริตดังกล่าวจึงสามารถแบ่งประเภทการทุจริตออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑) ประเภทตัวผู้ทุจริตทำการทุจริตโดยลำพัง ได้แก่ การฉ้อโกง การยกยอกทรัพย์สิน

๒) ประเภททุจริตสองฝ่ายที่มีผู้ให้และผู้รับ ได้แก่ การได้สัญญาจากรัฐ การได้รับจัดสรรผลประโยชน์ทางการเงิน เช่น เงินอุดหนุน การขอใบอนุญาตกระทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การได้ลดค่าธรรมเนียม การลดระยะเวลา การหลีกเลี่ยงกฎหมาย เนื่องจากระเบียบข้อบังคับมีความซับซ้อนและเป็นภาระมาก จึงเหลือวิธีเดียวที่จะทำให้สิ่งต่างๆ สำเร็จ คือ การจ่ายเพื่อหลีกเลี่ยงสิ่งต่างๆ

๘. นิยามศัพท์หรือความหมายที่เกี่ยวข้อง

ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ขอนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ไว้ดังนี้

การบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง การกำหนดมาตรการในการป้องกันการทุจริตให้สามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตได้ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหาหรือระบุจุดอ่อน (Weakness) ของระบบต่างๆ ภายในองค์กรที่อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริตและเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำการทุจริตในอนาคต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล จึงเป็นเรื่องที่ทุกองค์กรจำเป็นต้องทำเพราะหากองค์กรได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นให้องค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีโอกาสเกิดการทุจริตหรือหากมีโอกาสที่จะเกิดการทุจริต องค์กรก็จะสามารถบริหารจัดการและหามาตรการมาป้องกันได้ หรือหากเกิดความเสียหายก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่ได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ความเสี่ยง หมายถึง เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอนและมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น

ทุจริต หมายถึง การใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิด การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤตินิষอบและการรับสินบน หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในการกระทำการทุจริต (Corruption Risk) จากการพิจารณาอนุมัติอนุญาตและการให้บริการประชาชน การให้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ การใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินโครงการต่างๆ และการบริหารงบกองทุน ทั้งนี้ จะไม่รวมความเสี่ยงการทุจริตจากการยกยอกเงินหรือทรัพย์สิน การเงิน การบัญชีที่เป็นเท็จ (Fraud Risk) ซึ่งมักเกิดจากการกระทำของบุคคลเพียงลำพังเนื่องจากระบบการควบคุมภายในอ่อนแอ

สินบน (Bribery) หมายถึง การเสนอ การสัญญา การให้ การรับ การเรียกร้องผลประโยชน์ ที่ไม่สมควร ไม่ว่าจะเป็นมูลค่าเท่าใด (ผลประโยชน์นั้นเป็นได้ทั้งในรูปตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน) ทั้งทางตรงและทางอ้อม และไม่ว่าจะเป็นสถานที่ใด ๆ ก็ตาม โดยเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการโน้มน้าวหรือ ตอบแทนให้บุคคลกระทำหรือละเว้นการกระทำอันเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามหน้าที่ของบุคคลนั้น ดังนั้น การให้หรือรับของขวัญ รวมถึงผลประโยชน์อื่นใด เช่น การจัดเลี้ยง การอุปการะ ค่าเดินทาง และที่พัก อาจถูกพิจารณาว่าเป็นสินบนได้

รูปแบบของสินบน หมายถึง ผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ได้แก่

๑) สินบน (Bribery) หมายถึง ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เสนอว่าจะให้ สัญญาว่าจะให้ มอบให้ การยอมรับ การให้ หรือการร้องขอสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันส่งผลต่อการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในลักษณะจงใจให้กระทำหรือไม่กระทำที่ขัดต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ

๒) ค่าอำนวยความสะดวก หมายถึง ค่าใช้จ่ายจำนวนเล็กน้อยที่จ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการให้เพียงเพื่อให้มั่นใจว่าเจ้าหน้าที่รัฐจะดำเนินการตามขั้นตอน กระบวนการหรือเป็นการกระตุ้นให้ดำเนินการอย่างรวดเร็วขึ้น โดยกระบวนการนั้นไม่ต้องใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นการกระทำอันชอบด้วยหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้น

๓) ค่ารับรองและของขวัญ หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมของผู้รับบริการรัฐเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี หรือเป็นการแสดงออกซึ่งสินน้ำใจ วัฒนธรรมทางสังคม ซึ่งอาจรวมถึงค่าที่พัก ค่าโดยสาร การศึกษาดูงาน ค่าอาหาร และเครื่องดื่ม บัตรกำนัล ฯลฯ

๔) สินน้ำใจ หมายถึง ความเอื้อเฟื้อเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการมีน้ำใจ ความมีมิตรไมตรี การดูแลกันและกัน เป็นต้น โดยอาจหวังการเอาประโยชน์จากการใช้อำนาจรัฐของผู้รับในอนาคต

๕) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าสิ่งของใดๆ ที่มีค่าทางการเงิน รวมถึงสิ่งใช้แทน เงินสด และสิ่งที่สามารถแลกเปลี่ยนเป็นสินค้าหรือบริการได้

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา ตามมาตรา ๑๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๓ ให้นิยาม “การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือบุคคลที่ให้กับในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณีหรือวัฒนธรรมหรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกัน

ประเภทของผลประโยชน์ทับซ้อนหรือการขัดกันแห่งผลประโยชน์มี ๓ ประเภท ได้แก่

๑) ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจริง (actual) คือ มีความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและสาธารณะ เกิดขึ้น

๒) ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เห็น (perceived & apparent) เป็นผลประโยชน์ทับซ้อนที่คนเห็นว่ามี แต่จริงๆ อาจไม่มีก็ได้ ถ้าจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนประเภทนี้อย่างขาดประสิทธิภาพ ก็อาจนำมาซึ่งผลเสีย ไม่น้อยกว่าการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริง ข้อนี้แสดงว่าเจ้าหน้าที่ไม่เพียงแต่จะต้องประพฤติตนอย่างมีจริยธรรมเท่านั้น แต่ต้องทำให้คนอื่นฯ รับรู้ และเห็นด้วยว่าไม่ได้รับประโยชน์เช่นนั้นจริง

๓) ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เป็นไปได้ (potential) ผลประโยชน์ส่วนตนที่มีในปัจจุบัน อาจจะทำทับซ้อนกับผลประโยชน์สาธารณะได้ในอนาคต

สำหรับลักษณะการขัดกันแห่งผลประโยชน์ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) กำหนด ปัจจุบันมี ๙ ลักษณะ ได้แก่

๑) การรับผลประโยชน์ต่างๆ

๒) การทำธุรกิจกับตนเองหรือเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานที่ตนสังกัด

๓) การทำงานหลังพ้นตำแหน่งเจ้าหน้าที่หรือเกษียณอายุราชการ

๔) การทำงานอาชีพพิเศษที่ตรงกับหน้าที่ของรัฐ

๕) การใช้ข้อมูลภายในของทางราชการเพื่อประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง

๖) การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

๗) การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อผลทางการเมือง

๘) การใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง

๙) การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐอื่น ลักษณะพฤติกรรมที่ส่งผลให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

ปัญหาหรือความต้องการ : ผู้รับบริการหรือธุรกิจตัวกลาง หรือ Third Party หรือ Customs Broke หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่น สำหรับด้านการอนุมัติ อนุญาต ให้ถือว่าเป็นความเสี่ยงการทุจริตเนื่องจากความยุ่งยาก (Pain point) อุปสรรคหรือความต้องการของผู้ขอรับบริการในแต่ละจุดของการให้บริการเป็นจุดเสี่ยงหรือเป็นสื่อการเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควรไม่ว่าจะมีมูลค่าเท่าใด นำสู่การจ่ายเงินและค่าธรรมเนียมนอกกระบบหรืออาจมีการเอื้อประโยชน์หรือการตอบแทนบุญคุณในรูปแบบต่างๆ อาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ขั้นตอนในการค้นหาว่ามีรูปแบบหรือเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดความเสียหายการทุจริตในอนาคต

โอกาส (Likelihood) หมายถึง โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) หมายถึง คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และ ผลกระทบ (Impact)

ด้านการอนุมัติอนุญาต หมายถึง การให้บริการด้านการอนุมัติ อนุญาต ตาม พรบ.อำนวยความสะดวกในการให้บริการภาครัฐ

ด้านอำนาจหน้าที่ (Authority) หมายถึง อำนาจที่ได้มาจากการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งโดยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในทางมิชอบ

ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ หมายถึง โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีที่ทำการประเมินของทุกปี ประเภทงบประมาณนั้น ได้แก่ งบดำเนินงาน งบลงทุน งบรายจ่ายอื่น งบเงินอุดหนุนหรือเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น

ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการบุคลากรในองค์กร ตั้งแต่การสรรหา การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง การพัฒนา การประเมินผล การให้รางวัล การลงโทษทางวินัย และการดูแลสวัสดิการของบุคลากร

๙. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๒๖ นอกจากเจ้าพนักงานของรัฐที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ห้ามมิให้กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ดำเนินกิจการดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐตามวรรคหนึ่งด้วย โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสเป็นการดำเนินกิจการของเจ้าพนักงานของรัฐ เว้นแต่เป็นกรณีที่คู่สมรสนั้นดำเนินการอยู่ก่อนที่เจ้าพนักงานของรัฐจะเข้าดำรงตำแหน่ง

คู่สมรสตามวรรคสองให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เจ้าพนักงานของรัฐที่มีลักษณะตาม (๒) หรือ (๓) ต้องดำเนินการไม่ให้มีลักษณะดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง

มาตรา ๑๒๘ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใดนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณีหรือตามธรรมจรรยาตามฐานานุรูป

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม ๖

มาตรา ๑๓๖ ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงานของรัฐเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำความผิดมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนิติบุคคลใดและกระทำไปเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น โดยนิติบุคคลดังกล่าวไม่มีมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดนั้น

นิติบุคคลนั้นมีความผิดตามมาตรา ๑๑ และต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าแต่ไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่เกิดขึ้นหรือประโยชน์ที่ได้รับ นิติบุคคลตามวรรคสอง ให้หมายความถึงนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยและนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย

บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนิติบุคคลตามวรรคสอง ให้หมายความถึงผู้แทนของนิติบุคคล ลูกจ้าง ตัวแทน บริษัทในเครือ หรือบุคคลใดซึ่งกระทำการเพื่อหรือในนามของนิติบุคคลนั้น ไม่ว่าจะมิหน้าที่และอำนาจในการนั้นหรือไม่ก็ตาม

๒) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่รัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔

คณะรัฐมนตรีได้เคยมีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการให้ของขวัญและรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้หลายครั้ง เพื่อเป็นการเสริมสร้างค่านิยมให้เกิดการประหยัด มิให้มีการเบียดเบียนข้าราชการโดยไม่จำเป็นและสร้างทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง เนื่องจากมีการแข่งขันกันให้ของขวัญในราคาที่แพง ทั้งยังเป็นช่องทางให้เกิดการประพดมิชอบอื่นๆ ในวงราชการอีกด้วย และในการกำหนดจรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทต่างๆ ก็มีการกำหนดเรื่องทำนองเดียวกัน ประกอบกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และจำนวนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ ฉะนั้น จึงสมควรรวบรวมมาตรการเหล่านั้นและกำหนดเป็นหลักเกณฑ์การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการให้ของขวัญและรับของขวัญไว้เป็นการถาวร มีมาตรฐานอย่างเดียวกันและมีความชัดเจนเพื่อเสริมมาตรการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้เป็นผลอย่างจริงจัง ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไม่ได้กำหนดไว้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ของขวัญ” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่นักเพื่ออภัยยศไมตรี และให้หมายความรวมถึง เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้ป็นรางวัลให้โดยเสน่หาหรือเพื่อการสงเคราะห์หรือให้เป็นสินน้ำใจ การให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่เป็นสิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคาทรัพย์สินหรือการให้สิทธิพิเศษในการได้รับบริการหรือความบันเทิงตลอดจนการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางหรือท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และไม่ว่าจะให้ป็นบัตร ตัว หรือหลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้าหรือการคืนเงินให้ในภายหลัง

“ปกติประเพณีนิยม” หมายความว่า เทศกาลหรือวันสำคัญซึ่งอาจมีการให้ของขวัญกัน และให้หมายความรวมถึงโอกาสในการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ความช่วยเหลือตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคมด้วย

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในกำกับดูแลของรัฐทุกระดับทั้งในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

“ผู้บังคับบัญชา” ให้หมายความรวมถึง ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าหน่วยงานที่แบ่งป็นการภายในของหน่วยงานของรัฐ และผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงกว่าและได้รับมอบหมายให้มีอำนาจบังคับบัญชาหรือกำกับ ดูแลด้วย

“บุคคลในครอบครัว” หมายความว่า คู่สมรส บุตร บิดา มารดา พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือ มารดาเดียวกัน

ข้อ ๔ ระเบียบนี้ไม่ใช่บังคับกับกรณีการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งอยู่ภายใต้ บังคับกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชา นอกเหนือจากกรณีปกติประเพณีนิยมที่มีการให้ของขวัญแก่กันมิได้

การให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยมตามวรรคหนึ่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญที่มีราคาหรือมูลค่า เกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตมิได้

เจ้าหน้าที่ของรัฐจะทำการเรียกรับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดหรือใช้เงินสวัสดิการใดๆ เพื่อมอบให้หรือ จัดหาของขวัญให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชาไม่ว่ากรณีใดๆ มิได้

ข้อ ๖ ผู้บังคับบัญชาจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้อยู่ในบังคับบัญชามิได้ เว้นแต่เป็นการรับของขวัญตามข้อ ๕

ข้อ ๗ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้ ถ้ามิใช่เป็นการรับของขวัญตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อ ๘

ผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่ง ได้แก่ ผู้มาติดต่องานหรือผู้ซึ่ง ได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ซึ่งมีคำขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น การขอใบรับรอง การขอให้ ออกคำสั่งทางปกครองหรือการร้องเรียน เป็นต้น

(๒) ผู้ซึ่งประกอบธุรกิจหรือมีส่วนได้เสียในธุรกิจที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการได้รับสัมปทาน เป็นต้น

(๓) ผู้ซึ่งกำลังดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่มีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุมหรือกำกับดูแล เช่น การประกอบกิจการโรงงาน หรือธุรกิจหลักทรัพย์ เป็นต้น

(๔) ผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์หรือผลกระทบจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อ ๘ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้เฉพาะกรณีการรับของขวัญที่ให้ตามปกติประเพณีนิยมและ ของขวัญนั้นมีราคาหรือมูลค่าไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้ สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อ ๙ ในกรณีที่บุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบ ในภายหลังว่าเป็นการรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีราคาหรือมูลค่าเกินกว่าที่กำหนดไว้ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจปฏิบัติเกี่ยวกับการให้ของขวัญหรือรับของขวัญ โดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการการเมือง ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นประพฤติปฏิบัติไม่เป็นไปตามคุณธรรมและจริยธรรม และให้ดำเนินการตามระเบียบที่นายกรัฐมนตรีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีว่าด้วยมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการการเมือง

(๒) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการประเภทอื่นนอกจาก (๑) หรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานของรัฐวิสาหกิจให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดทางวินัย และให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ดำเนินการให้มีการลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ข้อ ๑๑ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่สอดส่อง และให้คำแนะนำในการปฏิบัติตามระเบียบนี้แก่หน่วยงานของรัฐในกรณีที่ผู้ร้องเรียนต่อสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใด ปฏิบัติในการให้ของขวัญหรือรับของขวัญฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแจ้งไปยังผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๒ เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างให้เกิดทัศนคติในการประหยัดแก่ประชาชนทั่วไป ในการแสดงความยินดี การแสดงความปรารถนาดี การแสดงการต้อนรับ หรือการแสดงความเสียใจในโอกาสต่างๆ ตามปกติประเพณีนิยมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพยายามใช้วิธีการแสดงออกโดยใช้บัตรอวยพร การลงนามในสมุดอวยพร หรือใช้บัตรแสดงความเสียใจ แทนการให้ของขวัญ

ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างค่านิยมการแสดงความยินดี การแสดงความปรารถนาดี การแสดง การต้อนรับ หรือการแสดงความเสียใจ ด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง แนะนำหรือกำหนดมาตรการจูงใจที่จะพัฒนาทัศนคติ จิตสำนึกและพฤติกรรมของผู้อยู่ในบังคับบัญชาให้เป็นไปในแนวทางประหยัด

๑๐. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตตามแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (FRAs : FRAUD RISK-ASSESSMENTS) ของสำนักงาน ป.ป.ท. โดยมีวิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริตตามขั้นตอนหลัก ๕ ขั้นตอน และตารางประกอบการประเมิน ดังนี้

- ๑) การคัดเลือกกระบวนการงานหรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต
- ๒) การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
- ๓) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
- ๔) การประเมินระดับความรุนแรงความเสี่ยงการทุจริต
- ๕) การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการหรือโครงการ

หน่วยงานจะต้องค้นหากระบวนการซึ่งเป็นภารกิจหลักของหน่วยงานที่มีความเสี่ยงการทุจริต การค้นหาความเสี่ยงการทุจริตอาจค้นหาจากความเสี่ยงที่เคยเกิดหรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมติฐานหรือเป็นการพยากรณ์ล่วงหน้าที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward looking information) โดยไม่คำนึงว่าหน่วยงานมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้วหรือไม่ โดยการมองความเสี่ยงการทุจริตด้วยข้อมูลที่เลวร้ายที่สุด (Worst Case) หลักการที่สำคัญต้องไม่เอาปัญหาหรือข้อจำกัดจากการบริหารงานในปัจจุบัน เช่น ทรัพยากรคน พานะ ระบบเทคโนโลยีไม่มีหรือไม่พอ บุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจ ไม่มีจิตสำนึก ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่การดำเนินงานอาจไม่บรรลุเป้าหมายมาปนกับความเสี่ยงการทุจริต เพราะจะทำให้ละเลยการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

เป็นขั้นตอนหลังจากที่หน่วยงานตกลงร่วมกันว่าจะนำกระบวนการใดมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานหลังจากนั้นให้หน่วยงานนำกระบวนการนั้นมาบรรยายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานในกระบวนการนั้น และทำการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอน โดยการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตให้อธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตว่ามีรูปแบบพฤติกรรมทุจริตที่ในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินให้ละเอียดและชัดเจนมากที่สุดว่า ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร โดยเฉพาะรายละเอียดในส่วนที่เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปมีพฤติกรรมทุจริตอย่างไร

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

หน่วยงานต้องกำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) และการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียด ดังนี้

- โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่งในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ
- ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางด้านการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

หลังจากหน่วยงานระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการแล้วหลังจากนั้นหน่วยงานต้องให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานโดยการให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตโดยพิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินงานพิจารณา จาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) จะได้ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) ว่าอยู่ในระดับ สูงมาก สูงปานกลาง หรือต่ำ ตามเกณฑ์ที่หน่วยงานได้กำหนดไว้ โดยตารางการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต และระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตและมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการ หมายถึง วิธีการหรือแนวทางที่กำหนดขึ้นเพื่อควบคุม หรือลดโอกาสความเสี่ยงการทุจริต โดยความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในโซนสีแดง (Red Zone) จะถูกเลือกมาทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต เป็นลำดับแรก ส่วนลำดับความเสี่ยงที่อยู่ในโซนสีส้ม สีเหลือง จะถูกเลือก ในลำดับต่อมา มาตรการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตอาจมีหลากหลายวิธีการ หน่วยงานควรทำการคัดเลือกวิธีที่ดีที่สุดและประเมินความคุ้มค่า และเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงการทุจริตที่ได้จากการประเมินมาประกอบด้วยการจัดทำแผนบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริตให้นำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการ ที่ทำการประเมิน ของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Key Controls in place) มาทำการประเมินว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด ดี พอใช้ หรืออ่อน เพื่อพิจารณาจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) โดยมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตควรเชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้ และต้องมีการติดตามเพื่อประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริต ที่กำหนดไว้เพื่อเป็นการยืนยันผลว่ามาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตมีประสิทธิภาพมากน้อย เพียงใด หรืออาจต้องเพิ่มเติมหรือปรับแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตใหม่หากพบว่ารูปแบบการทุจริต หรือมีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยสามารถดำเนินการตามวงจร PDCA

PDCA หรือที่เรียกว่าวงจรเดมิง (Deming Cycle) หรือวงจรชูฮาร์ต (Shewhart Cycle) คือวงจรการ ควบคุมคุณภาพ ประกอบด้วย

๑. Plan (วางแผน) หมายถึง การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ ครอบคลุมถึงการกำหนดหัวข้อ ที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน อาจประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน Plan การจัดอันดับความสำคัญ ของเป้าหมาย กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการและ กำหนดงบประมาณที่จะใช้การเขียนแผนดังกล่าวอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของลักษณะ การดำเนินงาน การวางแผนยังช่วยให้เราสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และช่วยลดความสูญเสียต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้

๒. Do (ปฏิบัติตามแผน) หมายถึง การดำเนินการตามแผน กล่าวคือ การมีโครงสร้างรองรับการ ดำเนินการ มีวิธีการดำเนินการ และมีผลของการดำเนินการ

๓. Check (ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน) หมายถึง การประเมินแผน กล่าวคือ การประเมินโครงสร้าง ที่รองรับการดำเนินการ การประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน และการประเมินผลของการดำเนินงานตามแผนที่ได้ ตั้งไว้โดยในการประเมินดังกล่าวสามารถทำได้เอง

๔. Act (ปรับปรุงแก้ไข) หมายถึง การนำผลการประเมินมาพัฒนาแผน กล่าวคือ การนำผลการ ประเมินมาวิเคราะห์ว่ามีโครงสร้างหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่อยู่แล้วให้ ดียิ่งขึ้นไปอีก และสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินการใหม่ที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการ ในปีต่อไป

ส่วนที่ ๒

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๑. สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ๒๕๖๐ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๕ และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๗ ให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนา ยุทธศาสตร์และแปลงนโยบายของกระทรวงเป็นแผนปฏิบัติงาน จัดสรรทรัพยากรและบริหารราชการทั่วไปของ กระทรวง เพื่อให้บรรลุผลเป้าหมายและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของกระทรวง โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ เพื่อให้เหมาะสมกับภารกิจ และเป้าหมายการดำเนินงาน และอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์

“เป็นเลิศด้านการบริหารจัดการ เพื่อผลักดันทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรมดิจิทัล”

คำนิยาม

“มุ่งสัมฤทธิ์ คิดพัฒนา ประชาาร่วมใจ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ใจอาสา นำพาคุณธรรม”

วัฒนธรรมองค์กร

“องค์กร SMART คน ACTIVE”

พันธกิจ

๑) กำหนดนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ของกระทรวง แปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และบริหาร ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า รวมทั้งบริหารจัดการองค์กร กำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ในสังกัดกระทรวง

๒) พัฒนาปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ มาตรการ หลักเกณฑ์ แนวทางที่เกี่ยวข้องกับด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

๓) เสนอแนะนโยบาย กำกับดูแล และปฏิบัติงานด้านการสื่อสาร ด้านโทรคมนาคม ด้านไปรษณีย์ ด้านความมั่นคงปลอดภัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศ รวมทั้งสนับสนุนงานด้านความมั่นคงและ การจัดการวิกฤติระดับชาติ

๔) ประสานเครือข่ายสารสนเทศระดับประเทศ เป็นศูนย์กลางเครือข่ายสารสนเทศระดับกระทรวง รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อใช้ในการบริหารงานและการบริการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง

๕) ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ทุกภาคส่วน

๖) ดำเนินงานประชาสัมพันธ์และการต่างประเทศเชิงรุกเพื่อสนับสนุนการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ส่งเสริมการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลรองรับการให้บริการทุกภาคส่วน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยและความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

เป้าประสงค์ที่ ๑ : ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลรองรับการให้บริการทุกภาคส่วน รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

เป้าประสงค์ที่ ๒ : ทุกภาคส่วนมีความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมั่นคงปลอดภัย สอดคล้องตามมาตรฐานสากล และใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของกระทรวง
๒. พัฒนายุทธศาสตร์การบริหารของกระทรวง และแปลงนโยบายเป็นแนวทางและแผนการปฏิบัติงาน
๓. จัดสรรและบริหารทรัพยากรของกระทรวงเพื่อให้เกิดการประหยัด คุ่มค่าและสมประโยชน์
๔. ประสานงาน กำกับ ติดตาม เร่งรัด และประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง
๕. ดูแลประชาสัมพันธ์และการต่างประเทศ
๖. พัฒนาปรับปรุงกฎหมายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
๗. ประสานเครือข่ายสารสนเทศระดับประเทศ เป็นศูนย์กลางเครือข่ายสารสนเทศระดับกระทรวง รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารงานและการบริการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง
๘. ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจให้ทั่วถึงทุกภาคส่วนของสังคม
๙. ศึกษา วิเคราะห์ เสนอแผน มาตรการ จัดทำหลักเกณฑ์ กำกับดูแล สนับสนุน และประสานงานด้านความมั่นคงปลอดภัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และปฏิบัติการป้องกันและปราบปราม รวมทั้งเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์การกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศ
๑๐. ศึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนะนโยบายและแผนด้านการสื่อสาร ด้านโทรคมนาคม และด้านประชานิยม รวมทั้งสนับสนุนงานด้านความมั่นคงและการจัดการวิกฤติระดับชาติ
๑๑. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงานปลัดกระทรวง หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๒. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมใช้แนวทางปฏิบัติตามคู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ จัดทำโดยศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตซึ่งได้นำกรอบแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงตามแนวของ Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) มาใช้เป็นหลัก มีการออกแนวทางด้านการควบคุมภายใน การกำกับติดตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอดส่องในภาพรวมของการกำกับดูแลกิจการ เพื่อตอบสนองต่อความคาดหวังขององค์กรในการป้องกันเฝ้าระวังและตรวจสอบการทุจริตภายในหน่วยงานโดยมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ

๓. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๑) การคัดเลือกกระบวนการหรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมดำเนินการจัดทำ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วย ๔ ประเด็น ดังนี้

ด้านที่ ๑ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

ด้านที่ ๒ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ด้านที่ ๓ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

ด้านที่ ๔ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล

ซึ่งในด้านการอนุมัติ อนุญาต สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม หน่วยงานไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการรับสินบนในกระบวนการอนุมัติ อนุญาต เนื่องจากหน่วยงานไม่มีการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

ส่วนใน ๓ ประเด็นที่เหลือ ได้แก่ ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้นำมาค้นหาความเสี่ยงการทุจริตที่ค้นหาจากความเสี่ยงที่เคยเกิดขึ้นหรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูง หรือมีประวัติอยู่แล้ว และไม่เคยเกิดหรือไม่ มีประวัติมาก่อน แต่มีการพยากรณ์ในอนาคตว่าจะมีโอกาสเกิดขึ้น เป็นการมองไปข้างหน้า โดยไม่คำนึงว่าสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงนั้นอยู่แล้วหรือไม่ โดยการมองความเสี่ยงการทุจริตด้วยข้อมูลที่เลวร้ายที่สุด

๒) การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้กำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในด้านต่างๆ เป็นขั้นตอนสำคัญในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นใน กระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรการป้องกันและควบคุมที่เหมาะสม การกำหนดประเด็นความเสี่ยงฯ ในด้านต่างๆ มีดังนี้

๑. **ด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาต ของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘** โดยกำหนดประเด็นในเรื่องต่างๆ ดังนี้

ระบบด้านการอนุมัติ อนุญาต ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ได้แก่

๑.๑) **กฎหมาย/ระเบียบ/คู่มือการปฏิบัติงาน** หมายถึง การกำหนดขอบเขต อำนาจ หน้าที่ และ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑.๒) **เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน** หมายถึง ผู้มีอำนาจในการดำเนินการตามกฎหมายและให้บริการ

๑.๓) **ผู้รับบริการ/ประชาชน** หมายถึง ผู้ที่เข้ามาติดต่อขอรับบริการหรือถูกบังคับใช้กฎหมาย

๑.๔) **กระบวนการปฏิบัติงาน** หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินการตามกฎหมายหรือการให้บริการจริง

๑.๕) **ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่** หมายถึง ขอบเขตที่เจ้าหน้าที่สามารถตัดสินใจได้ตามกฎหมาย/ ระเบียบ

๑.๖) **ผลลัพธ์ของการให้บริการ/บังคับใช้กฎหมาย** หมายถึง การอนุมัติ/ไม่อนุมัติ การดำเนินการ ตามกฎหมาย

๑.๗) **กลไกการตรวจสอบ** หมายถึง ระบบควบคุมภายใน, ช่องทางรับเรื่องร้องเรียน, หน่วยงาน ตรวจสอบภายนอก

โดยสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้ประเมินความเสี่ยงการทุจริตในด้านนี้ ประกอบด้วย

➤ **การเรียกรับผลประโยชน์** เช่น การเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดจากผู้ขออนุมัติ อนุญาต เพื่อแลกกับการอนุมัติ อนุญาต

➤ **การใช้อำนาจโดยมิชอบ** เช่น การอนุมัติ อนุญาต โดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนือจากกฎหมาย กำหนด การอนุมัติ อนุญาต โดยเลือกปฏิบัติหรือไม่เป็นธรรม การอนุมัติ อนุญาต โดยไม่มีเหตุผลหรือหลักเกณฑ์ที่ เหมาะสม

➤ **การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่** เช่น การละเลยหรือเพิกเฉยต่อการตรวจสอบเอกสารหรือข้อมูล ของผู้ขออนุมัติ อนุญาต การอนุมัติ อนุญาต โดยไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องการประวิงเวลาใน การอนุมัติ อนุญาต โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

➤ **การปลอมแปลงเอกสารหรือข้อมูล** เช่น การปลอมแปลงเอกสารหรือข้อมูลของผู้ขออนุมัติ อนุญาต การแก้ไขเปลี่ยนแปลงเอกสารหรือข้อมูลโดยไม่มีอำนาจ การใช้เอกสารหรือข้อมูลที่เป็นเท็จในการอนุมัติ อนุญาต

➤ **การขัดกันแห่งผลประโยชน์** เช่น การอนุมัติ อนุญาต ให้แก่ตนเองหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การ อนุมัติ อนุญาต ให้แก่บริษัทหรือองค์กรที่ตนเองมีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง

๒. ด้านการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ โดยกำหนดประเด็นในเรื่องต่างๆ ดังนี้
ระบบด้านการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ได้แก่
๒.๑) **ผู้มีอำนาจหน้าที่** หมายถึง บุคคลหรือตำแหน่งที่มีอำนาจตัดสินใจ อนุมัติ สั่งการ (เช่น หัวหน้าส่วนงาน ผู้บริหาร)

๒.๒) **กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ** หมายถึง กรอบกติกาที่กำหนดขอบเขตและวิธีการใช้อำนาจ

๒.๓) **กระบวนการปฏิบัติงาน** หมายถึง ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานต่างๆ ที่มีการใช้อำนาจหน้าที่

๒.๔) **ผู้รับผลกระทบ** หมายถึง บุคลากรภายในหน่วยงาน ผู้รับบริการ ประชาชนทั่วไป

๒.๕) **กลไกการตรวจสอบ** หมายถึง ระบบการตรวจสอบภายใน (เช่น การควบคุมภายใน) และภายนอก (เช่น สตง., ป.ป.ช.)

โดยสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้ประเมินความเสี่ยงการทุจริตในด้านนี้ประกอบด้วย

➤ **การขัดกันแห่งผลประโยชน์** เช่น การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง และการรับผลประโยชน์จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเอื้อประโยชน์แก่บุคคลหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

➤ **การใช้อำนาจโดยมิชอบ/การใช้อำนาจเกินขอบเขต** เช่น การใช้อำนาจเกินขอบเขตหรือนอกเหนือจากกฎหมายกำหนด การเลือกปฏิบัติ การตัดสินใจหรือการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม

➤ **การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่** เช่น การละเลยหรือเพิกเฉยต่อการปฏิบัติหน้าที่ การไม่ดำเนินการตามกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๓. ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง โดยกำหนดประเด็นในเรื่องต่างๆ ดังนี้

ระบบด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ได้แก่

๓.๑) **ผู้กำหนดความต้องการ** หมายถึง ส่วนงานต่างๆ ภายในหน่วยงานที่ต้องการพัสดุหรือบริการ

๓.๒) **ผู้จัดซื้อจัดจ้าง** หมายถึง เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

๓.๓) **กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ** หมายถึง พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และกฎหมาย/ระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓.๔) **คู่สัญญา/ผู้ประกอบการ** หมายถึง ภาคเอกชนที่เสนอราคาและทำสัญญากับหน่วยงาน

๓.๕) **คณะกรรมการต่างๆ** หมายถึง คณะกรรมการกำหนดคุณลักษณะ คณะกรรมการเปิดซอง คณะกรรมการพิจารณาผล คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ

๓.๖) **ผู้รับผลกระทบ** หมายถึง หน่วยงานภายใน, ผู้รับบริการ, ประชาชนทั่วไป

๓.๗) **กลไกการตรวจสอบ** หมายถึง ระบบควบคุมภายใน, สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.), คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

โดยสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้ประเมินความเสี่ยงการทุจริตในด้านนี้ ประกอบด้วย

➤ การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น การล่อลวงเพิกหรือกำหนดเงื่อนไขที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง การเรียกรับผลประโยชน์ในการจัดซื้อจัดจ้าง การปลอมแปลงเอกสารหรือข้อมูลในการจัดซื้อจัดจ้าง

➤ การทุจริตในการเบิกจ่ายงบประมาณ เช่น การเบิกจ่ายงบประมาณโดยไม่มีหลักฐานหรือเอกสารประกอบ การเบิกจ่ายงบประมาณเกินกว่าความเป็นจริง การนำงบประมาณไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

➤ การทุจริตในการบริหารจัดการทรัพย์สิน เช่น การยกยอกหรือทุจริตทรัพย์สินของทางราชการ การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตน

➤ การเรียกรับสินบน/ผลประโยชน์ เช่น การที่เจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการเรียกรับเงินของขวัญ หรือผลประโยชน์อื่นใดจากผู้ประกอบการ

➤ การเอื้อประโยชน์ เช่น การให้ข้อมูลภายในแก่ผู้ประกอบการบางรายก่อนการเสนอราคา

➤ การปลอมแปลงเอกสาร เช่น การปลอมแปลงเอกสารการเสนอราคา หรือเอกสารการตรวจรับ

➤ การสมยอมราคา เช่น การตกลงราคากันระหว่างผู้ประกอบการเพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขันอย่างแท้จริง

➤ การตรวจรับงานไม่ตรงตามสัญญา เช่น การละเลยการตรวจสอบ หรือการรับมอบงานที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด

➤ ความไม่โปร่งใส เช่น กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่เปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอทำให้ตรวจสอบได้ยาก

๔. ด้านการบริหารงานบุคคล โดยกำหนดประเด็นในเรื่องต่างๆ ดังนี้

ระบบด้านการบริหารงานบุคคล ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ได้แก่

๔.๑) ผู้กำหนดนโยบาย/กฎเกณฑ์ หมายถึง คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.), หน่วยงานกลางบริหารบุคคลของกระทรวง/กรม

๔.๒) หน่วยงานบริหารงานบุคคล หมายถึง ฝ่าย/กอง/กลุ่มงานบริหารทรัพยากรบุคคลของหน่วยงาน

๔.๓) ผู้บังคับบัญชา/หัวหน้าส่วนงาน หมายถึง ผู้มีอำนาจในการประเมิน สั่งการ มอบหมายงาน

๔.๔) บุคลากร: ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ/ชั่วคราว

๔.๕) กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หมายถึง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และกฎหมาย/ระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔.๖) กระบวนการบริหารงานบุคคล หมายถึง การสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อนตำแหน่ง โยกย้าย ประเมินผล ให้รางวัล ลงโทษทางวินัย

๔.๗) ผู้รับผลกระทบ หมายถึง บุคลากรภายในหน่วยงาน, ผู้รับบริการ, ประชาชนทั่วไป

๔.๘) กลไกการตรวจสอบ หมายถึง ระบบควบคุมภายใน, สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.), คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.), คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.)

โดยสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้ประเมินความเสี่ยงการทุจริตในด้านนี้ประกอบด้วย

- การทุจริตในการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง เช่น การเรียกรับผลประโยชน์ในการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การเลือกปฏิบัติหรือการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรมในการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การปลอมแปลงเอกสารหรือข้อมูลในการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- การทุจริตในการเลื่อนตำแหน่งและให้รางวัล เช่น การเรียกรับผลประโยชน์ในการเลื่อนตำแหน่งและให้รางวัล การเลือกปฏิบัติหรือการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรมในการเลื่อนตำแหน่งและให้รางวัล การให้รางวัลโดยไม่มีหลักเกณฑ์หรือเหตุผลที่เหมาะสม
- การทุจริตในการลงโทษทางวินัย เช่น การกลั่นแกล้งหรือการลงโทษทางวินัยโดยไม่เป็นธรรม การละเว้นหรือเพิกเฉยต่อการลงโทษทางวินัยผู้กระทำความผิด
- การทุจริตในการประเมินผล เช่น การประเมินที่ไม่เป็นธรรม มีอคติ หรือเพื่อแลกเปลี่ยนผลประโยชน์
- การทุจริตในการใช้จ่ายเงินสวัสดิการ/ค่าตอบแทนพิเศษ เช่น การเบียดบัง หรือการอนุมัติที่ไม่เป็นไปตามระเบียบ
- การปลอมแปลงเอกสาร เช่น การปลอมแปลงวุฒิการศึกษา ใบรับรอง หรือเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล

โดยขั้นตอนใดหรือกระบวนการใดที่มีระดับความเสี่ยงการทุจริตตั้งแต่ปานกลาง - สูง จึงคัดเลือกขั้นตอนดังกล่าวมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต

๓) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต จำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินตามความเหมาะสม ฉะนั้น สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจึงได้พิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ ด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) และเกณฑ์การให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียด ปรากฏดังนี้

- โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) หรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต พิจารณาความเป็นไปได้อาจเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่งๆ ในรูปแบบขอความถี่หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้นๆ
- ผลกระทบ (Impact) เป็นการวัดความรุนแรงของความเสียหายจากเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้นๆ โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน

เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	โอกาสเกิดการกระทำการทุจริตไม่เกิน ๕ ครั้งต่อปี
๔	โอกาสเกิดการกระทำการทุจริตไม่เกิน ๔ ครั้งต่อปี
๓	โอกาสเกิดการกระทำการทุจริตไม่เกิน ๓ ครั้งต่อปี
๒	โอกาสเกิดการกระทำการทุจริตไม่เกิน ๒ ครั้งต่อปี
๑	โอกาสเกิดการกระทำการทุจริต ๑ ครั้งต่อปี

ผลกระทบ (Impact)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	ความเสียหายตั้งแต่ ๒,๐๐๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป
๔	ความเสียหายตั้งแต่ ๑,๕๐๐,๐๐๑ - ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๓	ความเสียหายตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๑ - ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท
๒	ความเสียหายตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๑ - ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๑	ความเสียหายตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๐ บาท หรือน้อยกว่า

๔) การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

การดำเนินงานของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมหลังจากได้ระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการงานเรียบร้อยแล้ว ก็ได้มีการให้ค่าคะแนนความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงาน โดยการให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตนั้นพิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินงาน จาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาส (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) จะได้ค่าคะแนนที่เป็นระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) ว่าอยู่ในระดับ สูงมาก สูง ปานกลาง หรือต่ำ ตามเกณฑ์ที่หน่วยงานได้กำหนดไว้ โดยตารางการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต และระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน สามารถระบุได้ดังนี้

เกณฑ์การวัดระดับความเสี่ยงการทุจริต (โอกาส X ผลกระทบ)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง (๕ x ๑ = ๕)	สูง (๕ x ๒ = ๑๐)	สูงมาก (๕ x ๓ = ๑๕)	สูงมาก (๕ x ๔ = ๒๐)	สูงมาก (๕ x ๕ = ๒๕)
๔	ต่ำ (๔ x ๑ = ๔)	ปานกลาง (๔ x ๒ = ๘)	สูง (๔ x ๓ = ๑๒)	สูงมาก (๔ x ๔ = ๑๖)	สูงมาก (๔ x ๕ = ๒๐)
๓	ต่ำ (๓ x ๑ = ๓)	ปานกลาง (๓ x ๒ = ๖)	ปานกลาง (๓ x ๓ = ๙)	สูง (๓ x ๔ = ๑๒)	สูงมาก (๓ x ๕ = ๑๕)
๒	ต่ำ (๒ x ๑ = ๒)	ต่ำ (๒ x ๒ = ๔)	ปานกลาง (๒ x ๓ = ๖)	ปานกลาง (๒ x ๔ = ๘)	สูง (๒ x ๕ = ๑๐)
๑	ต่ำ (๑ x ๑ = ๑)	ต่ำ (๑ x ๒ = ๒)	ต่ำ (๑ x ๓ = ๓)	ต่ำ (๑ x ๔ = ๔)	ปานกลาง (๑ x ๕ = ๕)

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

ของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

คำอธิบาย : ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

 สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ เป็นระดับที่ยอมรับได้โดยไม่ต้องควบคุมความเสี่ยง ไม่ต้องการจัดการเพิ่มเติม (ค่าคะแนนน้อยกว่า ๕ คะแนน)

 สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง เป็นระดับที่พอยอมรับได้ แต่ต้องมีการควบคุมเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสี่ยง (ค่าคะแนน ๕ - ๙ คะแนน)

 สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง เป็นระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้โดยต้องจัดการความเสี่ยงเพื่ออยู่ในระดับที่รับได้ (ค่าคะแนน ๑๐ - ๑๔ คะแนน)

 สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้จำเป็นต้องเร่งจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ทันที (ค่าคะแนน ๑๕ คะแนนขึ้นไป)

ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			
			Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
ด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘*						
สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการรับสินบนในกระบวนการอนุมัติ อนุญาต เนื่องจากหน่วยงานไม่มีการกิจการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘						

ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			
			Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
ด้านการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ						
๑	การให้บริการ	๑. เจ้าหน้าที่อาจจะมีการเรียกรับเงิน สิ่งของ หรือผลประโยชน์อื่นใด เพื่อแลกกับการให้บริการที่รวดเร็ว สะดวก หรือ เอื้อประโยชน์	๓	๓	๙	ปานกลาง
		๒. เจ้าหน้าที่อาจจะใช้ดุลยพินิจส่วนตัว โดยไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนหรือมีอคติ	๑	๒	๒	ต่ำ
		๓. เจ้าหน้าที่อาจจะมีการปลอมแปลงเอกสารเพื่อให้การอนุมัติ/ดำเนินการ เป็นไปตามความต้องการของตนเองหรือผู้อื่น	๑	๒	๒	ต่ำ
		๔. เจ้าหน้าที่อาจจะมีการใช้อำนาจเกินขอบเขตกฎหมาย กลั่นแกล้ง เลือกปฏิบัติ หรือเอื้อประโยชน์แก่พวกพ้อง	๑	๒	๒	ต่ำ

ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			
			Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง						
๑	การจัดซื้อจัดจ้าง	๑. เจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการอาจจะมีการเรียกรับเงิน ของขวัญ หรือผลประโยชน์อื่นใดจากผู้ประกอบการ	๓	๓	๙	ปานกลาง
		๒. กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างอาจจะไม่เปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ ทำให้ตรวจสอบได้ยาก	๒	๔	๘	ปานกลาง
		๓. ผู้ประกอบการอาจจะมีการตกลงราคากันระหว่างผู้ประกอบการเพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขันอย่างแท้จริง	๒	๓	๖	ปานกลาง
๒	การตรวจรับงาน	การตรวจรับงานไม่ตรงตามสัญญา คือเจ้าหน้าที่อาจจะมีการละเลยการตรวจสอบ หรือการรับมอบงานที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด	๒	๔	๘	ปานกลาง

ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			
			Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
ด้านการบริหารงานบุคคล						
๑	การบรรจุหรือแต่งตั้ง	เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบรรจุและแต่งตั้งอาจจะมีการเรียกรับเงินหรือสิ่งของแลกกับการได้รับการบรรจุหรือแต่งตั้ง	๒	๓	๖	ปานกลาง
๒	การบริหารงานบุคคล	อาจจะมีการปลอมแปลงวุฒิการศึกษา ใบรับรอง หรือเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล	๔	๑	๔	ต่ำ
๓	การลงโทษทางวินัย	อาจจะมีการกลั่นแกล้งหรือการลงโทษทางวินัยโดยไม่เป็นธรรม การละเว้นหรือเพิกเฉยต่อการลงโทษทางวินัยผู้กระทำความผิด	๒	๒	๔	ต่ำ

การประเมินค่าความเสี่ยงรวม และการประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของ การเฝ้าระวัง ๓ ๒ ๑	ระดับความ รุนแรงของ ผลกระทบ ๓ ๒ ๑	ค่าความเสี่ยง รวม จำเป็น X รุนแรง	ประสิทธิภาพของการ ควบคุม ความเสี่ยง การทุจริต
ด้านการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ					
๑	เจ้าหน้าที่อาจจะมีการเรียกรับเงิน สิ่งของ หรือผลประโยชน์อื่นใด เพื่อแลกกับการให้บริการที่รวดเร็ว สะดวก หรือเอื้อประโยชน์	๒	๒	๔	ดี
๒	เจ้าหน้าที่อาจจะใช้ดุลยพินิจส่วนตัวโดยไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนหรืออคติ	๑	๑	๑	ดี
๓	เจ้าหน้าที่อาจจะมีการปลอมแปลงเอกสารเพื่อให้การอนุมัติ/ดำเนินการเป็นไปตามความต้องการของตนเองหรือผู้อื่น	๑	๑	๑	ดี
๔	เจ้าหน้าที่อาจจะมีการใช้อำนาจเกินขอบเขตกฎหมาย กลั่นแกล้ง เลือกปฏิบัติ หรือเอื้อประโยชน์แก่พวกพ้อง	๑	๑	๑	ดี
ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง					
๑	เจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการอาจจะมีการเรียกรับเงินของขวัญหรือผลประโยชน์อื่นใดจากผู้ประกอบการ	๑	๑	๑	ดี
๒	กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างอาจจะไม่เปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ ทำให้ตรวจสอบได้ยาก	๑	๑	๑	ดี
๓	ผู้ประกอบการอาจจะมีการตกลงราคากันระหว่างผู้ประกอบการเพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขันอย่างแท้จริง	๒	๒	๔	ดี
๔	การตรวจรับงานไม่ตรงตามสัญญา คือ เจ้าหน้าที่อาจจะมีการละเลยการตรวจสอบ หรือการรับมอบงานที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด	๑	๑	๑	ดี
ด้านการบริหารงานบุคคล					
๑	เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบรรจุและแต่งตั้งอาจจะมีการเรียกรับเงินหรือสิ่งของ เพื่อแลกกับการได้รับการบรรจุหรือแต่งตั้ง	๒	๒	๔	ดี
๒	อาจจะมีการปลอมแปลงวุฒิการศึกษา ใบรับรอง หรือเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล	๑	๑	๑	ดี
๓	อาจจะมีการกลั่นแกล้งหรือการลงโทษทางวินัยโดยไม่เป็นธรรม การละเว้นหรือเพิกเฉยต่อการลงโทษทางวินัยผู้กระทำความผิด	๑	๑	๑	ดี

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

ของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๕) การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตและมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ข้อความเสี่ยง “แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ของสำนักงาน ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

เมื่อได้ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) ว่าอยู่ในระดับ สูงมาก สูง ปานกลาง หรือต่ำ ตามเกณฑ์ที่หน่วยงานได้กำหนดไว้ มาจัดทำมาตรการหรือแนวทางที่กำหนดขึ้นเพื่อควบคุม หรือลดโอกาส ความเสี่ยงการทุจริต โดยความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในโซนสีแดง (Red Zone) จะถูกเลือกมาทำแผนบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริตเป็นลำดับแรก ส่วนลำดับความเสี่ยงที่อยู่ในโซนสีส้ม สีเหลือง จะถูกเลือก ในลำดับต่อมา ซึ่งในการระบุระดับความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน มีระดับความรุนแรงอยู่ ๒ ระดับ คือ ต่ำและปานกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจึงได้เลือกระดับ ความเสี่ยงการทุจริต ที่อยู่ในโซนสีเหลืองมาทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ที่มีระดับความรุนแรงระดับปานกลางมา กำหนด มาตรการหรือแนวทางเพื่อควบคุมหรือลดโอกาสความเสี่ยงการทุจริตเพื่อมาประกอบด้วยการจัดทำแผนบริหาร จัดการความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

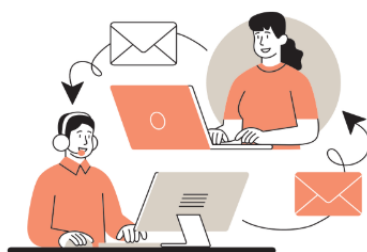
ด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาต ของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการรับสินบน ในกระบวนการงาน ด้านการอนุมัติ อนุญาต เนื่องจากหน่วยงานไม่มีการกิจการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

ด้านการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘					
ประเด็นความเสี่ยง			ระดับความเสี่ยง		
๑	ขั้นตอน : การให้บริการ ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต : เจ้าหน้าที่อาจจะมีการเรียกรับเงิน สิ่งของ หรือผลประโยชน์อื่นใด เพื่อแลกกับการให้บริการที่รวดเร็ว สะดวก หรือเอื้อประโยชน์		ระดับความเสี่ยง : ปานกลาง		
	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
	๑) จัดทำคู่มือการให้บริการ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เพื่อป้องกันการทุจริตในการรับเงินหรือผลประโยชน์อื่นใด	๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทบทวนและปรับปรุงกระบวนการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อตัดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นและลดภาระแก่ผู้รับบริการ รวมถึงการระบุขั้นตอน ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ และเอกสารที่ต้องใช้ในการให้บริการ แต่ละประเภทอย่างละเอียดและเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย	เม.ย. - ก.ย. ๒๕๖๘	-	ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		๒) เผยแพร่คู่มือการให้บริการผ่านช่องทางต่างๆ เช่น เว็บไซต์ของหน่วยงาน ป้ายประกาศ ณ จุดบริการ	เม.ย. - ก.ย. ๒๕๖๘	-	ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		๓) กำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนสำหรับแต่ละขั้นตอนการให้บริการ และแจ้งให้ผู้รับบริการทราบ	เม.ย. - ก.ย. ๒๕๖๘		ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	๒) เปิดโอกาสให้ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม หรือหน่วยงานภายนอก เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการให้บริการ	มีการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการอย่างสม่ำเสมอและนำผลมาปรับปรุงการทำงาน	เม.ย. - ก.ย. ๒๕๖๘		ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง

แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘					
ประเด็นความเสี่ยง			ระดับความเสี่ยง		
๑	ขั้นตอน : การจัดซื้อจัดจ้าง ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต : เจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการอาจมีการเรียกรับเงิน ของขวัญ หรือผลประโยชน์อื่นใดจากผู้ประกอบการ		ระดับความเสี่ยง : ปานกลาง		
	มาตรการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริต	วิธีการดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
	ตรวจสอบความสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการกับผู้ประกอบการ	๑) การให้คำรับรอง: ให้เจ้าหน้าที่และกรรมการลงนามในคำรับรองว่าไม่มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง ๒) การให้เจ้าหน้าที่และกรรมการเปิดเผยข้อมูล: กำหนดให้เจ้าหน้าที่และกรรมการทุกคนเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ส่วนตัวและทางธุรกิจกับผู้ประกอบการเป็นประจำทุกปี หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง	เม.ย. - ก.ย. ๒๕๖๘ เม.ย. - ก.ย. ๒๕๖๘	-	ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒	ขั้นตอน : การจัดซื้อจัดจ้าง ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต : กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างอาจไม่มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ ทำให้ตรวจสอบได้ยาก		ระดับความเสี่ยง : ปานกลาง		
	มาตรการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริต	วิธีการดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
	กำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบที่กำหนดไว้	จัดให้มีการเผยแพร่แผนการจัดซื้อจัดจ้าง (รายเดือน รายไตรมาสหรือรายปี) ราคาากลาง ผลการประกวดราคา สัญญา และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง บนหน้าเว็บไซต์ของกระทรวงและช่องทางต่างๆ ที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถตรวจสอบได้	เม.ย. - ก.ย. ๒๕๖๗	-	กองกลาง
๓	ขั้นตอน : การจัดซื้อจัดจ้าง ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต : ผู้ประกอบการ/ผู้รับจ้าง อาจจะมีการตกลงราคากันระหว่างผู้ประกอบการเพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขันอย่างแท้จริง		ระดับความเสี่ยง : ปานกลาง		
	มาตรการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริต	วิธีการดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
	ให้ผู้ประกอบการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถือหุ้น โครงสร้างการบริหาร เพื่อให้สามารถตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการ	กำหนดให้ผู้ประกอบการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถือหุ้น โครงสร้างการบริหาร และความสัมพันธ์ทางธุรกิจที่อาจนำไปสู่การสมยอมราคา	เม.ย. - ก.ย. ๒๕๖๘	-	ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

ของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘					
ประเด็นความเสี่ยง			ระดับความเสี่ยง		
๔	ขั้นตอน : การตรวจรับ ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต : การตรวจรับงานไม่ตรงตามสัญญา คือ เจ้าหน้าที่อาจจะมีการละเลยการตรวจสอบ หรือการรับมอบงานที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด		ระดับความเสี่ยง : ปานกลาง		
	มาตรการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริต	วิธีการดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
	๑) กำหนดขั้นตอนและวิธีการตรวจรับงานที่เป็นมาตรฐาน	จัดทำคู่มือหรือแนวทางการตรวจรับงานที่เป็นมาตรฐานและละเอียดครอบคลุมทุกขั้นตอนและประเด็นสำคัญที่ต้องตรวจสอบ	เม.ย. - ก.ย. ๒๕๖๘	-	กองกลาง
	๒) การเปิดเผยข้อมูลการตรวจรับงานเพื่อให้เกิดความโปร่งใส	กำหนดให้มีการเปิดเผยรายงานผลการตรวจรับงาน (เท่าที่กฎหมายอนุญาต) เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้	เม.ย. - ก.ย. ๒๕๖๘	-	ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ด้านการบริหารงานบุคคล

แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘					
ประเด็นความเสี่ยง			ระดับความเสี่ยง		
๑	ขั้นตอน : การบรรจุหรือแต่งตั้ง ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต : เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบรรจุและแต่งตั้งอาจจะมีการเรียกรับเงินหรือสิ่งของ เพื่อแลกกับการได้รับการบรรจุหรือแต่งตั้ง		ระดับความเสี่ยง : ปานกลาง		
	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
	๑) การลงนามบันทึกข้อตกลงเพื่อป้องกันการทุจริต	จัดทำบันทึกข้อตกลงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องและลงนามในข้อตกลงเพื่อป้องกันการทุจริต หากพบว่ามี การเรียกรับสินบน ผลประโยชน์จะถูกดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง	เม.ย. - ก.ย. ๒๕๖๘	-	กองกลาง
	๒) การเปิดเผยข้อมูลการบรรจุหรือแต่งตั้งอย่างโปร่งใส	มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการรับสมัคร คุณสมบัติ เกณฑ์การคัดเลือก ตารางเวลา และผลการคัดเลือก ให้สาธารณชนทราบอย่างชัดเจนผ่านเว็บไซต์สำนักงาน ก.พ. และผ่านเว็บไซต์ของ สป.ตศ.	เม.ย. - ก.ย. ๒๕๖๘		กองกลาง

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
MINISTRY OF DIGITAL ECONOMY AND SOCIETY

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

120 หมู่ 3 ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา

อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 8 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง

เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

 02 141 6776

